

Ob krajevnem prazniku treh domžalskih krajevnih skupnosti:

Oddolžitev spominu borcev — kurirjev...

V spominskem parku „88 dreves“ ob Kamniški Bistrici v Domžalah so odkrili spomenik trem borcem — kurirjem.

Sobota, 15. septembra 1984 je pomenila dan, ko so v spominskem parku „88 dreves“ ob prisotnosti predstavnikov družbenopolitičnega in javnega življenja odkrili spominsko obeležje trem padlim borcem — kurirjem, ki so prav na območju domžalskih krajevnih skupnosti oz. celo na mestu, koder je bil odkrit spomenik, izgubili svoja mlada življenja.

Svečano prireditev, ki so jo ob tej priložnosti pripravili, je odprl dr. Velimir Vulikič, predsednik komisije za tradicije NOB v KS Slavka Šlandra. Pozdravil je navzoče ter podčrtal pomen te in takih prireditev, hkrati pa pozval narodnega heroja Franca Avblja-Lojka, da kot slavnostni govornik spregovori.

Franc Avgelj-Lojko je v svojem slavnostnem govoru podčrtal vso veličino žrtev, padlih za svobodo, veličino, ki je dobila z novim spominskim obeležjem tudi v naši občini novo potrditev. Trije padli borci — kurirji Franc Keržan-Bratec, Anton Prašnikar-Bebi, Anton Nemeč-Dinar so v Domžalah darovali svoja mlada življenja, spomin nanje pa bo ohranjalo spominsko obeležje, ki so ga prevzeli v varstvo pionirji Osnovne šole Šlandrove brigade.

Kulturni spored, v katerem je sodelovala godba na pihala Domžale, mešani pevski zbor Domžale in recitatorji z Osnovne šole Šlandrove brigade Domžale, je bil posebno doživetje, saj je posredoval celo osebno izpoved enega od treh padlih borcev.

Spominski park „88 dreves“ je izredno primerno izbrano mesto za to obeležje, ki pionirje Pionirskega odreda Osnovne šole Šlandrove brigade tembolj zavezuje, da bodo skrbeli zanj. Za to so se tudi obvezali.

Gotovo je bila omenjena svečanost izredno lep prispevek k praznovanju domžalskega krajevnega praznika.

M.

Na spominski svečanosti so v parku »88 dreves« odkrili spominsko obeležje v spomin na tri padle borce kurirje — Antona Nemeča, Franca Keržana in Antona Prašnikarja. Spomenik je odkril narodni heroj Franc Avbelj-Lojko. (Vse foto: I. Maticič)

Svojci padlih na spominski svečanosti.

Pionirji OŠ Šlandrove brigade Domžale so pripravili kratek, vendar lep kulturni program. V tem programu sta sodelovala tudi Mešani pevski zbor Domžale in Godba na pihala Domžale.

Pionirji — pionirke

Srečamo se na Krumperku 29. sept. 1984.

Pridite, obetamo vam veselje, igro, zabavo...

(Več na 3. strani)

13. seja CK ZKJ:

Družbena vloga in odgovornost ZK za nadaljni razvoj družbe

V sedanjih zapletenih družbenogospodarskih razmerah, ki so dobro znane iz vsakdanjega življenja in ocenjene v številnih družbenih dokumentih, se za vsakega člana ZK nedvomno zastavljajo številna vprašanja, kako naprej uresničevati družbeno vlogo ZKJ. Pred več kot četrto stoletje je v svojem programu ZKJ zapisala: „Jugoslovanski komunisti ne smejo in si ne žele, da bi prek državnega aparata postali oblast, namesto delavskega razreda in delovnih ljudi. Samo družbeno-ekonomski interes delavskega razreda, delovnih ljudi, ki proizvajajo z družbenimi proizvodnimi sredstvi, in na tem interesu temelječa socialistična zavest, sta lahko temeljno trajno gibalno družbenega napredka.“

Z ozirom na to, da naš politični sistem temelji na samoupravljanju in delegatskem sistemu, ZK ne sme in ne more biti nosilka nekakšnega političnega monopola ali „vlada“ družbi, ZK ne more graditi svojega družbenega vpliva na moči in vplivu države oz. njenega aparata. V tem primeru je njen vpliv in domet enak vplivu tega aparata, kar pomeni, da bi se poistovetila s slehernim ukrepom državnih organov, tudi s tistimi, ki so nujno pragmatični — ne pa tudi vedno

praktični. Do konkretnih ravnanj državnega aparata mora ZK imeti močno izostren kritičen posluš in distanco kritične presoje teh ravnanj. Vsako delovanje ZK s pozicij oblasti neposredno zmanjšuje njeno sposobnost za mobilizacijo ljudi, za spodbujanje in podpiranje njihove ustvarjalne perspektive in kritičnosti, ki bi se morala večkrat slišati z odrov SZDL, sindikata, ZZB in mladih. Forumsko delo, horizontalna kadrovska rotacija znotraj ozkih skupin, prenašanje

stvarnega odločanja iz delegatskih struktur v koordinacijske organe in neformalne, vendar zelo močne leaderske skupine ter obveščanje članov o že sprejetih stališčih in odločitvah povzročajo nastajanje in poglobljanje prepada med vodstvom in člani ter omogočajo vse večjo pasivizacijo in birokratizacijo same ZK. V času, ko se maneverski prostor samoupravljanja zožuje, širi pa prostor za administrativne posege, je ZK dolžna in poklicana, da se v takšnih pogojih postavi na čelo socialistične samoupravne fronte, torej delavskega razreda, delovnih ljudi in gre skupaj z njimi v spopad za zaščito samoupravljanja. To pa pomeni intenzivirati demokratične procese v družbi, krepiti avtoriteto delegatskega sistema, kajti če ga bomo potiskali ob stran, se ne bomo mogli upreti kritiskom birokratizma, tehnokratizma ipd.

(Nadaljevanje na 2. strani)

Družbena vloga in odgovornost ZK za nadaljni razvoj družbe

Zato moramo v ZK izpopolniti svojo organizacijo in metode dela ter okrepiti svojo teoretično in praktično moč. Osnovna družbena (ustavna) naloga ZK v sedanji fazi družbenega razvoja je zavestno organizirana idejno in politična akcija, da se zagotovi in ojača:

a) družbeni položaj delavca kot upravljalca v procesu ustvarjanja in delitve dohodka v okviru organizacije združenega dela

b) da se ta položaj ustrezno izrazi v procesu političnega odločanja znotraj družbenopolitičnih skupnosti od občine do federacije.

Izhodišča in program za takšno politično akcijo imamo; to je program gospodarske stabilizacije, sprejet pred skoraj letom dni. Prav tako ima ZK politično moč v več kot 2 milijonski organizaciji in v svojem priznanem položaju v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, s tem, da se opira na socialistične sile, organizirane znotraj SZDL. Da lahko krepí družbeno vlogo in uresničuje omenjene naloge, mora biti ZK kritična in samokritična do sebe oz. svoje lastne prakse. In to radikalno kritična, ker je to pogoj za napredek in obenem pot do resnice. Ta kritika mora biti odgovorna in ustvarjalna. V nasprotnem je ZK obremenjena z birokratizmom in oportunitizmom (kot se danes pogosto dogaja) in ne more opravljati svoje naloge v današnjem trenutku naše revolucije. Predlogi sklepov 13. seje CK ZKJ in način sprejema dajejo realno osnovo za trditev, da je čas, da pride do notranjih idejnih in političnih premikov znotraj ZK, ki bodo nedvomno vplivali na širše razvojne spremembe sedanjih družbeno gospodarskih razmer.

Simon ĐURETIĆ

Z dveh sej predsedstva sindikalnega sveta

Osrednja točka 43. seje predsedstva Občinskega sveta ZSS je bila ocena gospodarjenja organizacij združenega dela v občini v prvem polletju, iz katere so razvidni pozitivni rezultati gospodarskih gibanj, ki se kažejo v rasti proizvodnje, povečujejo se sredstva za akumulacijo, ugodni pa so bili tudi izvozni dosežki.

Predsedstvo je ocenilo, da je razprava o gospodarjenju potekala v vseh delovnih sredinah, dejstvo pa je, da v enih bolj zavzeto, drugje manj. Predvsem se kaže slabost v tem, da so se zadovoljili s podatki, ki so jih podale strokovne službe, niso pa zahtevali podrobnejših analiz za pomembnejše stroškovne postavke.

Premalo je potekala razprava o tem, kaj je vplivalo na dohodek oz. kako smo ga pridobivali. Ugotavlja se, da je tako visok porast dohodka v glavnem rezultat višjih cen gotovih izdelkov. Člani predsedstva so ugotavljali, da je v delovnih sredinah še vedno premalo prisotno dejstvo, da bomo prišli do dohodka z boljšim delom in boljšim gospodarjenjem, združevanjem dela in sredstev, z novo proizvodnjo itd.

Predsedstvo se je zavzelo tudi za to, da bi s skupnimi naporí ustvarili čim bolj stabilne pogoje gospodarjenja, ne pa da je skoraj postala praksa, da to urejamo z administrativno etatističnimi metodami.

Sprejet je bil tudi sklep, ki obvezuje vse osnovne organizacije ZS, da pred zasedanjem zborov občinske skupščine obravnavajo gospodarsko poslovanje v svoji organizaciji in da zavzemajo stališča do poslovne politike ter le-ta posredujejo na seji zbora združenega dela.

Ob obravnavi ocene poletnih rezultatov gospodarjenja organizacij združenega dela je predsedstvo opozorilo

na težaven socialno-ekonomski položaj delavcev. V zvezi s tem je obravnavalo pregled osebnih dohodkov za mesec junij 1984, ki ga je pripravil Komite za družbeno planiranje in družbenoekonomski položaj in ugotovilo, da je le-ta precej pomanjkljiv, saj strokovne službe OZD niso posredovale podatkov v skladu z navodili. Zato je bil sprejet sklep, da se ponovno izdela analiza o gibanju osebnih dohodkov in sicer za mesec avgust.

Predsedstvo je ostro obsodilo organizacije združenega dela, ki podatkov niso posredovale (Zdravstveni dom Domžale, OK ZSMS, Center za socialno delo, Zora).

Vse osnovne organizacije ZS pa je zadolžilo, da redno spremljajo gibanje osebnih dohodkov v svojih delovnih sredinah in da primere z nizkimi osebnimi dohodki obravnavajo in analizirajo vzroke ter sprejmejo ukrepe za spremembo stanja. Ustrezne strokovne službe pa bi morale imeti oz. pripraviti točen pregled in navodila za pridobitev socialnih pomoči.

Delitev bonov za zadnje trimesečje 1984

V naši občini bo delitev bonov za naftne derivate za zadnje trimesečje 1984 potekala v sredo 26.9.1984 in v četrtek, 27.9.1984 od 9. - 12. ure in od 13. - 19. ure na običajnih delitvenih mestih ter na sedežu občine.

Zamudnike opozarjamo, da bodo lahko uveljavljali svojo pravico do bonov po zgoraj opravljeni delitvi samo še vsako prvo sredo v mesecu.

Domžalčan Drago Flis, novinar radia na poti po svetu:

Izraelska srečanja

Ta dežela postaja vse bolj bližnje vzhodna, kmalu bo skoraj taka kot vse druge: že sedaj je v Izraelu vsak tretji prebivalec Arabec. Če sem kaj štejemo Arabce v samem Izraelu, v okviru meja izpred leta 1967 in okupirana ozemlja. Ker je v Izraelu toliko Arabcev, jih v to deželo tudi potuje največ. Židje zelo varčujejo, težko se pravzaprav odločijo za potovanje v tujino, saj lahko potujejo le z letalom, morda še z ladjo, za avtomobilska potovanja pa so prikrajšani. Največ denarja za potovanja imajo v Izraelu tako Arabci, ki imajo navadno sorodnike po vsem Bližnjem vzhodu, največ pa v bogatih arabskih državah.

Na letališču na Cipru gledam ogromne arabske družine, ki vse potujejo v Izrael. Seveda imajo Arabci oz. velike družine prednost pred posameznimi potniki, ki niso tako kregaški, da bi se vsilili v letalo. Na Bližnjem vzhodu letalski promet izgleda drugače kot v Evropi, seveda potniku ne morejo dati sedeža, če ga ni; navadno so vsa letala polna, nekaj potnikov je treba „vreči“ na naslednje letalo, ki navadno pelje, če je dovolj potnikov. Prav tako je bilo tudi z letalom za Tel Aviv. Iz Cipra do Izraela je le 350 kilometrov, toda toliko težav. Najbolj me jezi, ker med potniki sploh ni nobenega Izraelca, pač eden morda je.

„Ali ste Izraelec?“ vljudno vprašam bradača v kratkih hlačah, ki ga na klopi čaka žena z ruto povezano čez čelo za lasmi, kar je pri Izraelkah pogosto.

„Izraelec“ pomenljivo pogleda in odgovori: „Ne, nisem!“. Toda moral je biti, z ženo sta se tako razlikovala od Arabcev. Seveda Izraelec v tujini ne bo nikoli povedal, kaj je. To je najbrž spet nekaj,

česar se Izraelci držijo, ne glede na medsebojne razlike. Najbrž to svetujejo vsakomur, ki potuje v tujino: nikomur pripovedovati, da si iz Izraela, ko si v tujini! To je najbrž ena izraelskih varnostnih zapovedí. Seveda, lahko bi jih kdo nadlegoval, napadal.

PREGLED VSEH PREGLEDOV
Pozno ponoči se je za Tel Aviv nabralo ogromno potnikov in tako je morala

ciprska letalska družba poslati kar velik letalo Boeing 707. Vsaka varnostna kontrola za polete v Izrael je nepozabno doživeti. Deset pregledovalcev sredi noči odpiše kovčke, vse najprej pregledajo in razmečejo ročno, potem telesni pregled in nazadnje rentgen kovčkov, ki so jih prej že fizično pregledali. To je najbrž potrebno, saj največ letal doslej eksplodiralo ravno, ko imeli kakšne opravke z Izraelom. Ondan v Antenah zaprli Arabca, ki je za v letalo Tel Aviv skušal podtakniti torbo z dinamitom...

Večina Arabcev seveda ne poditi bomb, na letu CY 749 je bilo vse v redu. Vem, zakaj na letalih za Bližnji vzhod lahko sedeš samo na oštevilčen sedež; Arabci svojimi majhnimi in večjimi otroki se letalovemu trupu nepopisno drenjajo, letalske natakariče jih potrpežljivo razporejajo na oštevilčene sedeže. Arabci potujejo domov, največ jih gre na zahodno obalo Jordana in v Gazo, to so gosto naseljena arabska območja, ki jih je Izrael zasvojil leta 1967 in še sedaj ni vrnil, čeprav gre o populnoma arabska območja. Arabci vračajo z obiskov v drugih arabskih državah, s katerimi seveda ni neposredne letalske zveze iz Izraela. Nekateri imajo potrtila židovske države s fotografijami, katero jim dovoljujejo povratek v Izrael, nekatero celo po petnajstih letih. Videti bodo s svojci.

(Nadaljevanje prihodnje strani)

Dandanes, ko vse več gradov propada, je obnovljena graščina že prava redkost. (foto: I. Lipovšek)

Zgodovinar dr. Josip Mal je dobil spominsko obeležje

Pred sto leti se je v Pretržu v krajevni skupnosti Peče rodil slovenski zgodovinar dr. Josip Mal. Njegov sin in vnuk sta v spomin nanj obnovila grad Kolovrat, ki stoji južno od Trojan. Svečana otvoritev gradu je bila 2. septembra. Slavnostni govornik, predsednik Slovenskega zgodovinskega društva prof. dr. Vasilij Melik, je odkril spominsko ploščo Josipu Malu in povedal, zakaj ga lahko štejemo med najvidnejše slovenske zgodovinarje. Poseben vtis je napravil kvintet trobil, ki je zaigral „Kolovraške fanfare“ Uroša Kreka, napisane posebej za to priložnost. Igor LIPOVŠEK

Osebné izkaznice po novem:

Skrajni čas za zamenjavo

Sekretariat za notranje zadeve občine Domžale je v preteklih dveh letih opravil pri zamenjavi osebnih izkaznic že veliko delo, saj je v rednih in izrednih akcijah skušal zajeti kaj največje število občanov. Ugotavljajo pa, da je še vedno sorazmerno veliko število občanov, ki še niso zamenjali tega svojega osnovnega osebnega dokumenta. Ocenjujejo, da od cca 28.000 upravičencev tega ni storilo še kakih 6.000 občanov.

Ker pa v teh dneh (točno 12. oktobra 1984) poteče z zakonom opredeljena veljavnost starim osebnim izkaznicam, je tedaj neobhodno, da to store tudi preostali občani. Po tem roku starih osebnih izkaznic v pravnem prometu ne bo več moč uporabljati (banke, lekarne, zdravstvene, upravne in druge ustanove).

Da bi se izognili preveliki gneči, so v Sekretariatu za notranje zadeve občine Domžale poskrbeli za to, da bo v času delitve bencinskih bonov, to je v sredo 26.9.1984 in četrtek 27.9.1984 od 9. - 12. ure in od 13. - 19. ure poskrbljeno tudi za sprejem vlog za zamenjavo starih osebnih izkaznic v Hali Komunalnega centra v Domžalah. To mesto je določeno za občane vseh krajevnih skupnosti občine Domžale.

Vsak občan se mora oglasiti sam zaradi oddaje prstnega odtisa in lastnoročnega podpisa. Vse, ki niso rojeni oz. poročeni v naši občini lepo prosimo, da prinesejo na vpogled izpisek iz rojstne oz. poročne matične knjige in potrdilo o vpisu v državljansko knjigo. S sabo prinesite dve novejši fotografiji velikosti 3 x 3,5 cm in 15,00 din.

OBČANI, KI TEGA ŠE NISTE STORILI, ZAMENJAJTE SVOJE OSEBNE IZKAZNICE!

Strnjeno hotenje – velik skupen uspeh Ihancev

29. september
— pionirski dan

Vsako leto praznujemo 29. september – kot dan pionirjev. V spomin na ustanovitev pionirske organizacije v dneh od 27. do 29. decembra 1942 v osvobojenem Bihaću, na prvem mladinskem kongresu SKOJ-a. Delo pionirjev so organizirano vodili skorejci, mladinci in borci. Pionirji so imeli naloge kot prava partizanska vojska. Izkazali so se že v prvih dneh vseljidskega upora proti sovražnikom s svojo požrtvovalnostjo, predanostjo, tovarištvom. Čeprav so bili še otroci, so bili po duši in srcu odrasli. Za otroške igre ni bilo časa. Namesto pesmi za lahko noč, so morali poslušati streljanje pušk, mitraljezov in jok nesrečnih mater, ki so za njimi žalovale. Odzvali so se klicu KPJ in tovariša Tita.

Tov. Tito je zapisal: „Da gredo v borbo odrasli ljudje, za osvoboditev domovine, je nekaj naravnega, je njihova dolžnost. Da pa gredo otroci, ki še niso začeli živeti prostovoljno, ne da bi jih kdo silil, je več kot dolžnost junaštvo, herojstvo“.

Izkazali so se vsepovsod. Kot kurirji, obveščevalci, vezisti, borci, aktivisti. Najmlajši so zbirali, obleko, zdravilo, pa tudi orožje za naše borce. Pisali in trosili so letake, lepake, rezali telefonske žice, spreminjali smerokaze, raznašali partizanske časopise, radijska poročila, opravljali so propagandne in sabotažne akcije. Jemali so orožje sovražnim vojakom in poročali partizanom o premikih njihovih patrolj in čet. Tudi domžalski pionirji so bili zelo aktivni. Zbirali so sanitetni material za bolnišnico in delali na poljih, ker odraslih ni bilo.

Mnogi med njimi so bili tudi borci. Pisali so gesla po hišah, zidovih, ulicah. Po Ljubljani so spuščali papirnate ladjice z gesli in zastavicami. Tudi Šarhova sinova, otroka, sta padla v zadnjem, usodnem boju Pohorskega bataljona. Mnoge so sovražniki zaklali, zažgali, pobili. Mnogi so umrli v taboriščih. Mnogi so jurišali na sovražne bunkerje. Med njimi je bila tudi pionirska četa Boška Buhe. Otroke so našli partizani, ko so prišli v požgano, uničeno, razbito vas. Mnogi med njimi so bili nemi, hromi, brezimni. Skrbeli so zanje in se jim pridružili. Postali so pravi junaki–heroji. Tako tudi pionirja Boško Buha in njegov prijatelj Bogdan Radan. Oba sta junaka padla v borbi s četniki na planini Jabuki nad Plevljem v Črni gori. Ščitila sta partizansko zdravnico, ko so jih iz zasede napadli četniki.

Ranjeno zdravnico so rešili partizani, ki so šli dalje. Za njimi pa je ostala zelena ledina in velik madež njihove junaške krvi.

Tako je bilo med vojno. Danes se pridno učijo in se vključujejo v najrazličnejše aktivnosti, kjer tudi spoznavajo našo ureditev, seznanjajo se s pridobitvami naše narodnoosvobodilne borbe, utrjujejo bratstvo in enotnost med našimi narodi in narodnostmi, spoznavajo našo zunanjo politiko, to je neuvrščenost, ter gojijo prijateljstvo med vsemi narodi sveta, bore se za mir.

Čestitam jim njihov dan in jim želim veliko zabave in raranja ter sprostitve na Krumperku.

Danica ZIDARIČ

Lepo je bilo v Ihanu pričakovati veliko delovno zmago, otvoritev novega doma – doma družbene samozaščite, ki so ga v težkih časih uspeli zgraditi Ihanci, zahvaljujoč samo veliki strnjnosti vseh občanov in skupnemu hotenju.

Na otvoritev je govoril predsednik SO Domžale Karel Kupar: ideja o gradnji doma se je rodila v glavah naprednih Ihancev že skoraj pred desetletjem, dozorela pa leta 1978, ko so podpisali samoupravni sporazum o sofinanciranju v vseh organizacijah in društvih v Ihanu. 1. 6. 1980 je bil svečano vžidan temeljni kamen.

V dosledno uresničevanje dogovorjenega so se vključili prav vsi krajanji. Že pri zbiranju gradbene dokumentacije so morali ljudje iz sveta pod Taborom dokazovati na vseh mogočih nivojih, da so si edini in dovolj odločni za gradnjo doma, ki bi jih zblíževal in omogočal normalno delo na vseh področjih družbenega življenja. Pajčevina mreža, ki je združevala elan vseh krajanov, se je spremenila v jekleno.

Da stvari niso bile prepuščene same sebi ima največje zasluge prizadeveni gradbeni odbor, ki je bil sestavljen iz ljudi, ki tvorijo vrh krajevne samouprave, s tem je bila dosežena izredna koordinacija.

Kar pa je verjetno najvažnejše; krajanji so prispevali preko 4000 prostovoljnih delovnih ur in neposredno, nekateri tudi s svojimi žvljvi vtkanimi v zidove novozgrajenega doma. Mnogo zaključnih del je bilo narejenih brezplačno s strani krajanov, ki so hoteli po svojih jočeh doprinesiti h končnemu cilju – novemu DOMU DRUŽBENE SAMOZAŠČITE.

DO Agroemona TOZD Prašičereja Ihan, Termit TOZD ILPOS, pa tudi HELIOS in Perutnina (delovne organizacije, ki se nahajajo s svojimi TOZD-i oz. obrati na območju ihanske KS), so pokazale, da živijo s krajem in so finančno krepko podprle gradnjo.

Moralno in finančno pomoč so izkazale samoupravne interesne skupnosti in druge družbene skupnosti občine Domžale.

Glavno finančno breme pa so spet nosili Ihanci sami, bodisi kot posamezniki ali pa v okviru posameznih organizacij oz. društev.

Dom s prostornino blizu 700 kv. m bo nudil zatočišče DPD Svoboda, gasilcem, dejavnikom družbene samozaščite in mladini. V domu so prostori KS, večja in manjša sejna soba pa sta namenjeni vsem DPO in društvom kraja.

Za otvoritveno slovesnost so se Ihanci izredno potrudili. Pripravili so izredno uspelo proslavo, v kateri so sodelovali člani vseh društev v kraju, DPO, gasilci in drugi. Svečanost so pripravili na parkirnem prostoru pred novim domom, udeležilo pa se je več sto domačinov in gostov. Slavnostni govornik je bil predsednik SO Domžale Karel Kušar, ki je v svojem govoru poudaril revolucionarno mesto, ki ga Ihan s svojo okolico ima v naši zgodovini. Bližina Tabora, kjer je bil shod Ljudske fronte ter Judežev domačije v bližini, kjer je bila ob udeležbi Josipa Broza Tita III. konferenca KPS dajeta svojstveno obeležje kraju in ljudem, ki tod živijo.

Prav tako je predsednik skupščine občine Karel Kušar poudaril tudi pomem no mesto, ki ga Ihan ima v literarni in etnografski zgodovini, saj pomenijo njegovi ljudje od davnega eno največjih zakladnic ljudskih pesmi in pričevanj. Ko je dobrodu orisal celovite razmere v kraju, je še dodal:

»Posebej pa velja poudariti vpetost delovnih organizacij v razreševanje krajevnih problemov in še prav posebej veliko pripravljenost za prostovoljno delo pri gradnji mnogih objektov, predvsem pa pri samem domu. Tam, kjer so ljudje pripravljani žrtvovati toliko svojega časa za zgraditev večnamenskega objekta tolikšne vrednosti, tam ni bojznj, da ne bi živelo tisto, čemur pravimo krajevna samouprava in delegatski sistem.«

Ko se je bežno ozrl na gospodarske in družbene razmere, je poudaril:

»Čeprav ne živimo kot smo živeli včeraj, čeprav je potrebno velikih naporov za premagovanje nakopičenih gospodarskih in družbenih problemov, nam vendarle doseženi gospodarski rezultati v občini kažejo, da znamo delati, uresničevati vse v naši resoluciji sprejete cilje, da presegamo načrtovano industrijsko rast, da izvažamo več kot uvažamo, da kljub pomanjkanju sredstev investiramo v nove delovne obrate, da nimamo delovnih organizacij, ki bi delale z izgubo in da skušamo z rastjo osebnih dohodkov zmanjševati padeč življenjskega standarda. Ti rezultati niso prišli sami od sebe, ampak so bili ustvarjeni z našim odnosom do dela, so rezultat usklajevanja interesov v občini in sadovi medsebojnega sporazumevanja.

Mislím, da je tudi ob takšnih priložnostih potrebno izreči delovnim ljudem in občanom vso zahvalo za njihov doprinos pri premagovanju težav, plodnem iskanju izhoda iz njih, kar pa bomo morali v sedanjem času povezati tudi s smernicami našega nadaljnega razvoja, ki jih bomo oblikovali v naslednjih mesecih.«

Program so nadaljevali domači kulturni delavci, prisrčen je bil nastop

Predsednik gradbenega odbora Zvone Slovnik je v pozdravnem govoru podčrtal, kako velika je bila enotnost Ihancev, ko so se odločili za gradnjo, pa tudi potem, ko so dom skupno gradili.

Slavnostna povorka v Ihanu je pokazala, kako zelo je v Ihanu razvito družbenopolitično in društveno delo.

najmlajših iz vzgojnovarstvene ustanove, ob koncu pa so simbolično podelili ključ vsem, ki bodo imeli v Domu svoje prostore.

Slovesnost so zaključili s posaditvijo lipe, kar so zaupali predsedniku skupščine občine. Lipa bo simbolizirala v prihodnje rast kraja na vseh področjih.

Slavje se je nadaljevalo z družabnim srečanjem, ki so ga zelo uspešno pri-

pravili domačini v svojem športnem parku.

Ihanci danes ne poskušajo ugotavljati dejanske materialne vrednosti doma, ki je nedvomno velika, veseli so, da ga imajo, saj mnogim pomeni veliko več kot pomenijo ometani zidovi.

V domu se bodo še pogostje srečevali in si z novimi idejami pridobivali novih moči za še uspešnejše življenje in delo vseh organizacij in društev v kraju.

Veselo ob dnevu pionirjev

V lanskem letu je Društvo prijateljev mladine v krajevni skupnosti Dob ob pomoči Zveze prijateljev mladine in nekaterih delovnih organizacij prvič organiziralo ob 29. septembru DNEVU PIONIRJEV srečanje vseh pionirjev naše občine na prostoru Konjeniškega kluba BF Krumperk na Krumperku. Žal se tega srečanja iz različnih vzrokov ni udeležilo veliko pionirjev, vendar organizatorji niso vrgli puške v koruzo in tako bo letos 2. srečanje (ki naj bi postalo tradicionalno) zopet na Krumperku. Organizator DPM Dob že dlje časa pripravlja to srečanje, zato smo nekaj več o vsebini, obliki in organizaciji tega srečanja zvedeli od predsednika DPM Dob tov. Jožeta Josipoviča.

Morda nekaj o izhodiščih in organizaciji te prireditve!

Prireditve, ki bo v soboto 29. septembra 1984 na Krumperku, je namenjena vsem pionirjem vseh osnovnih šol iz naše občine, ki naj bi ob svojem prazniku DNEVU PIONIRJEV tu sprejeli svoj skupni program pionirske organizacije v naši občini, obenem pa naj bi prireditve zanje pomenila tudi prijetno srečanje, sprostitve, sklepanje novih znanstev in ne nazadnje prijetno preživet dan. Pobudnik te prireditve je bila že lansko leto Zveze prijateljev mladine, sam organizator je enako kot lani Društvo prijateljev mladine Dob, novost pa je, da je pokroviteljstvo nad prireditvijo letos sprejela Skupščina občine Domžale.

Morda nekaj o programu?

Lansko leto je bila ena izmed osnovnih težav, da je bil isti dan organiziran kros za vse pionirje, zato smo v povezavi s Šolskimi športnimi društvi in ZTKO letošnji kros pripravili na Krumperku in sicer se bo začel ob 9.30. uri in bo kot tak popestril vrsto prireditve tega dne, od katerih naj nastejem le nekatere:

že pred začetkom bodo taborniki postavili šotore, zakurili taborni ogenj in na tak način tudi poskrbeli za vse potrebne prostore, osrednja prireditve se bo pričela ob 10.00 uri, slavnostni govornik pa bo tov. Karel Kušar, predsednik SO. Ob tej priložnosti bodo vsi pionirski odredi na osnovi že

predhodno sprejetih lastnih programov dela sprejeli svoj občinski program, sledil bo kviz o NOB na območju naše občine (pripravili smo zelo lepe nagrade), pa krajši nastopi vseh šol, ki bodo na tak način predstavile svoje interesne dejavnosti. Sledile bodo skupne športno-kulturne dejavnosti, ki jih za vse pionirje pripravljajo mentorji z OŠ Martina Koželja, OŠ Matije Blejca Matevža in člani TVD Partizan Dob.

Že iz tega najinega pogovora lahko sklepamo, da bo vsebina prireditve zelo bogata. Bi morda opozorili še na kaj?

Radi bi predstavili tudi dejavnost pionirjev–gasilcev, ki jo bodo v obliki vaje izvajali gasilci iz Doba in Mengša, prijetno presenečenje bo nastop modelarjev članov MODRE PTICE, ki bo pripravil tudi manjšo razstavo, del svoje dejavnosti bodo predstavili tudi konjeniki, opozorim pa naj tudi na to, da bo ves dan odprta tudi Železna jama, svoje sodelovanje pa so nam obljubili tudi planinci in morda še kdo.

Veliko pestrih dejavnosti, ki pa jih bo potrebno tudi povezovati?

To bo storil veliki prijatelj majhnih in velikih otrok BOŽO KOS, ki se bo predstavil tudi s svojimi „risbami“, k sodelovanju pa ne bo pozabil povabiti tudi pionirjev, ki se vedno radi srečajo z njim. Prijetno, zlasti „veselo“ bo tudi srečanje z Vinkom Šimekom znanim Šraufcigerjem, ki je

obljubil čisto nov program posebej za pionirje.

Vse kar si naštel, ima tudi namen predstavljati določene dejavnosti, TUDI UČITI? Kaj pa čisto zabavno?

Zabavni del bo na vrsti po malici, ki jo bomo pripravili za vse pionirje. To bo tekmovalni DISCO NA PROSTEM, za katerega bo poskrbela skupina KAJŽARJI, sicer ansambel sestavljen iz mladih fantov iz naše občine, vse skupaj pa bomo skušali popestriti tudi še s čim.

Zares pestro, zabavno, nalašč za pionirje, ki so sicer prikrajšani za obisk različnih družabnih in zabavnih prireditve. Starejši imamo gostilno, imamo kinodvorano, različne disko-klube, plesne dvorane, medtem ko imajo pionirji izključno šolo, telovadnico in če vemo, da le-tu preživijo včasih tudi več kot 8 ur, potem jim bo ta oblika sprostitve, srečanja še kako prav prišla. Upamo, da nam bo vreme naklonjeno, da bomo vsi prišli na prireditveni prostor, kjer naj bi se po naših predvidevanjih zbralo nekaj tisoč ljudi, zlasti pionirjev, dobre volje, pripravljeni za sodelovanje, za veselo raganje.

So vabljeni tudi starši?

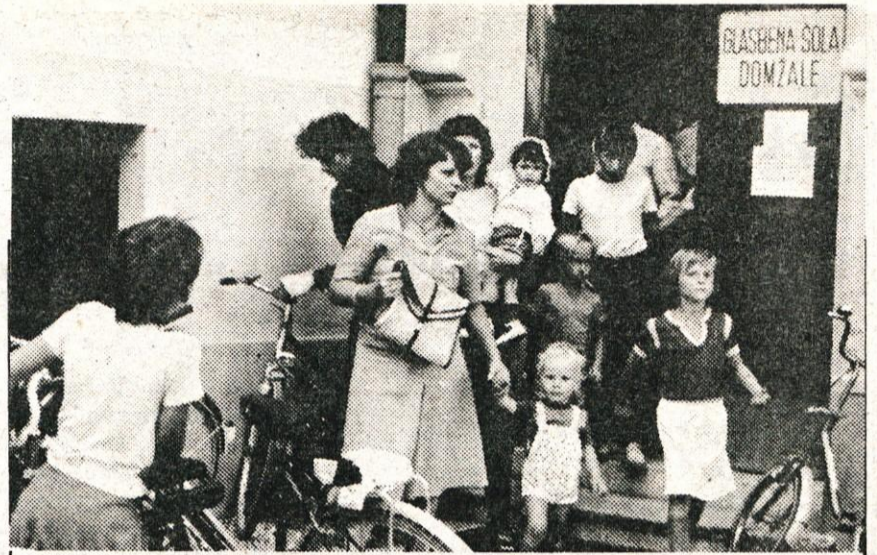
Vsekakor bomo poskrbeli tudi zanje. Vabimo jih, da se udeležijo tega praznika svojih otrok, da s seboj pripeljejo tudi mlajše otroke, kajti program je resnično zastavljen tako, da je namenjen otrokom vseh starosti, marsikaj pa bo zanimivo tudi za odrasle. Zato, prisrčno vabljeni „otroci“ vseh starosti.

In kaj pričakujete v prihodnje?

Naša želja je, da bi prireditve resnično postala tradicionalna, da bi iz leta v leto kvalitetno rasla, da bi izpolnjevala resnično vse vzgojne momente, da pa bo temu tako, pričakujemo še več sodelovanja pedagoških delavcev, ki najbolje vedo, kaj je najboljše za otroke. V.V.

Prvi dan pouka v Glasbeni šoli.

Zanimanje mladih, da bi spoznavali čudoviti svet glasbe, je mnogo večje, kot pa so možnosti zagotoviti jim glasbeni pouk v Glasbeni šoli.

Deset mladih prostovoljcev v enotah teritorialne obrambe

Vključevanje mladincev prostovoljcev v enote TO je vsakoletna akcija Zveze socialistične mladine in Teritorialne obrambe. ZSMS je nosilec zbiranja prostovoljcev, TO pa jih usposablja in vključuje v svoje enote. Na ta način mladi že pred odhodom v JLA pokažejo svojo pripravljenost braniti domovino. Žal zanimanje iz leta v leto upada: še nedavno se je letno odločalo za vstop petdeset prostovoljcev in prostovoljcev, letos pa le še dobra desetina.

Domžalski štab TO je za mladince pripravil usposabljanja 1. in 2. septembra. Prostovoljci so krenili, skupaj s kamniškimi, z Rudnika. Na poti so obiskali več pomnikov iz NOB, streljali so z vojaško puško, spoznavali oborožitev naše armade, se učili orientirati... Usposabljanje so končali s slovesnostjo v Izobraževalnem centru Rudolfa Maistra v Kamniku.

Igor LIPOVŠEK

Največ prostovoljcev se je odločilo za »vojake« na usposabljanju izvenšolske mladine in na Centru srednjih šol Domžale. (Foto: I. Lipovšek)

Gasilci GD JARŠE-RODICA so praznovali:

Dejavnost, požrtvovalnost, humanost

V dneh 30. junija 1984 in 1. julija 1984 so gasilci GD Jarše-Rodica slovesno obeležili 20 letnico obstoja društva. Slavnost se je začela v soboto popoldne s slavnostno sejo in podelitvijo priznanj ter s sektorsko vajo. Pokroviteljstvo je prevzela SIS za varstvo pred požarom Domžale s sopokroviteljem Občinske zveze Domžale in Vektrojem. Predsednik tov. Jože Ručigaj je v svojem govoru orisal prehojeno pot – 20-tih let društva, ki je bila zelo plodna in ustvarjalna, kar potrjujejo tudi doseženi rezultati. Zatem so podelili republiška, občinska in društvena priznanja in častne značke. Po podelitvi priznanj je bila slavnostna seja zaključena in vsi navzoči so odšli na prizorišče, kjer je 8 gasilskih društev s 66 gasilci izvajalo „moko vajo“. Po oceni, ki jo je podal tov. Janez Brecljnik takoj po končani vaji, je vaja pokazala, da naši gasilci dobro obvladajo tehniko gašenja, pokazali pa so tudi izredno izurjenost in spretnost. V vaji so sodelovali člani GD vseh starosti, od pionirjev do veteranov. Po uspešno zaključeni gasilski sektorski vaji so nastopajoči in gledalci odšli na družabno srečanje pri gasilskemu domu.

Drugi slavnostni dan se je pričel z raportom poveljnika gasilskega mimohoda, v katerem so sodelovali gasilci več kot 25-tih GD, enote civilne zaščite, narodne noše; na čelu gasilske parade pa je korakalo 25 praporščakov. Za njimi godba na pihala iz Moravč, mladi gasilci, ki so posebno popestrili zares veličastno povorko, kateri so delali špafir gledalci, ki jih je bilo blizu 1 500 in to ob ulici, po kateri so korakali gasilski ešaloni. Po končanem mimohodu so se postrojili pred slavnostno tribuno, na kateri so bili že zbrani gostje, med njimi predsednik Sob Domžale tov. Karel Kušar, predstavniki pokrovitelja in sopokroviteljev ter botri in botrice ter ostali udeleženci. Po državni himni je osrednjo slovesnost ob 20. letnici GD Jarše-Rodica otvoril in pozdravil

goste predsednik pripravljalnega odbora tov. Franjo Ravnikar ter predal besedo slavnostnemu govorniku – predsedniku GD Jarše-Rodica – tov. Jožetu Ručigaju. Kot je navada, se je v svojem govoru spomnil prvih začetkov, ki segajo v leto 1963.

Društvo je v 20 letih z izrednim požrtvovaljem članov doseglo resnično zavirljive rezultate in to ne samo pri tehničnem in materialnem opremljanju, ampak moramo nazadnje poudariti zelo pomembno stvar, to je pridobitev k sodelovanju velikega števila mladih, pionirjev in mladincev, ki uspešno delujejo v društvu, prav tako pa se radi udeležujejo vseh vaj in vsakoletnih občinskih tekmovanj. Letos se je tega tekmovanja iz GD Jarše-Rodica udeležilo skupaj s člani in veterani 12 ekip.

Premalo sredstev za glasbeno vzgojo:

Pomanjkanje denarja zapira vrata v svet glasbe

V septembru so vse domžalske šole spet odprle svoja vrata za mlade, znanja željne glave. Med njimi jih je odprla že 34. leto zapored tudi Glasbena šola Domžale, katero bo, skupaj z njenimi petimi podružnicami, letos obiskovalo kar 615 mladih glasbenikov. Vendar je interes za učenje glasbe med mladimi v domžalski občini mnogo večji, kot kaže število vpisanih, saj so morali domžalski glasbeni pedagogi v letošnjem šolskem letu odkloniti kar 80 učencev, ki so se želeli vpisati v glasbeno šolo. O tem smo se pogovarjali z ravnateljico domžalske glasbene šole prof. MLEO ŽIVULOVIC.

„V letošnjem letu je v Glasbeno šolo Domžale vpisanih 615 učencev: v matični šoli v Domžalah se izobražuje 353 mladih glasbenikov, podružnico v Mengšu jih obiskuje 123, v Radomljah 57, Dobu 37, Moravčah 26 in na Brdu 19 učencev. Največ naših gojencev se uči klavirja – kar 137, potem pa sledi učenje naslednjih instrumentov: kitarre 72 učencev, harmonike 62, pihal 60, godal 23 in trobil 20 učencev, medtem ko je ostalih 205 učencev razporejenih takole: 22 jih obiskuje pripravnico, 100 učencev obiskuje prvi razred nauka o glasbi, ki je pogoj za vpis k instrumentu, 6 učencev hodi k skupinskemu pouku klavirja in 75 k izraznemu plesu. V letošnjem letu smo sprejeli 160 novih učencev v pripravnico, 1. razred nauka o glasbi in v pripravnico izraznega plesa, 60 učencev pa se je po uspešno opravljenem razredu nauka o glasbi prvič začelo učiti instrumente.“

Kljub sprejetju 160 novincev je interes za vpis seveda večji...

„Res je. Lani smo sicer vpisovali nove učence samo v Domžalah, v novem šolskem letu pa tudi na podružničnih šolah: v Radomljah smo sprejeli 13 novih gojencev, v Dobu 11, v Moravčah 8, na Brdu 6, v Mengšu 40 in v Domžalah 55 učencev. Seveda je interes staršev, da bi njihovi otroci obiskovali glasbeno šolo, mnogo večji, tako da smo morali v letošnjem letu na vseh oddelkih odkloniti kar 80 učencev. Zaradi tako velikega povpraševanja se zatekamo k sprejemnim izpitom pred komisijo, ki preizkusi glasbene sposobnosti otroka, tako da je uspešno opravljen preizkus pogoj za vpis. Zavedamo pa se, da je težko preizkusiti v nekaj minutah, ki jih imamo na razpolago, otrokovo glasbeno nadarjenost.“

Težko nam je, da smo morali odkloniti toliko otrok, vendar po pogodbi z občinsko izobraževalno skupnostjo nam le-ta prispeva za glasbeno šolanje le 10 odstotkov šoloobveznih otrok domžalske občine. Letos smo to število zopet presegle, saj je v naši občini 5620 šoloobveznih otrok, mi pa smo jih presegle 615 – torej kar 53 več kot nam to dovoljuje Občinska izobraževalna skupnost.

Primerani smo poiskati notranje rezerve kot so: krajše ure začetnikov, učenci višjih letnikov bi po programu morali imeti 90 minut učenja tedensko, v Domžalah ga imajo tako kot učenci nižjih letnikov 60 minut, odločilna pa je tudi visoke delovne zavesti naših pedagogov, ki se kaže v večji učni obveznosti: v Ljubljani, na primer, pride na vsakega pedagoga 17 učencev, v Domžalah pa 19 učencev. Dodam naj še, da imamo v Domžalah in Mengšu svojo zgradbo, v ostalih

podružnicah pa gostujemo brezplačno na osnovnih šolah. Vse to pa so ukrepi, ki pripomorejo, da spravimo več učencev pod streho.“

Koliko pedagogov pa poučuje 615 vpisanih učencev?

„V Glasbeni šoli Domžale je redno zaposlenih 19 predavateljev in štirje kot tehnični kader, 13 pa imamo zunanjih sodelavcev. To so v glavnem študentje – naši štipendisti in učitelji glasbenega pouka na osemletkah, kjer gostujemo. Pojavlja pa se nam problem nagrajevanja zunanjih sodelavcev, saj so honorarji nizki. Vsekakor bi morali honorarje zvišati, če hočemo, da bi podružnični oddelki, kjer zunanji sodelavci v glavnem poučujejo, še ostali, vendar nimamo dovolj gromotnih sredstev.“

Kako pa pridobivate gromotna sredstva za nemoteno delo?

„V letošnjem letu smo morali povečati šolnino zaradi porasta materialnih stroškov. Tako znaša najvišja šolnina 700 din mesečno (klavir, kitarra, harmonika), najnižja pa 400 din mesečno (izrazni ples, nauk o glasbi). Za primerjavo naj povem, da se mesečna šolnina na ljubljanskih glasbenih šolah giblje okrog 1000 dinarjev. Vendar prispevek staršev pokriva le 12 odstotkov potrebnih sredstev, 86 jih prispeva izobraževalna skupnost, 2 odstotka pa pokrijemo iz drugih virov.“

Nekaj let že poučujete, poleg vodenja glasbene šole, tudi eksperimentalni skupinski pouk klavirja na OŠ Šlandrove brigade. Kakšne so vaše izkušnje pri tem poizkusu?

„Poizkusnega učenja skupinskega pouka klavirja na OŠ Šlandrove brigade sem se lotila na priporočilo republiškega zavoda za šolstvo. Eno skupino sem lani pripeljala h koncu triletnega šolanja, letos pa imam zaradi pomanjkanja časa le skupino šestih učencev, čeprav je zanimanje ogromno. Med poučevanjem me je obiskalo več inšpekcij in moram reči, da so izkušnje pozitivne. Mimo samega poučevanja klavirja sem jih učila tudi osnove glasbene teorije, kar je napravilo pouk zanimivejši. Opazila sem, da učenci pri skupinskem pouku ne morejo toliko razviti prstne tehnike, ker se pedagog ne more posvetiti vsakemu posebej, vendar zato toliko bolj razvijajo muzikalni občutek, saj se lahko med seboj primerjajo.“

Če bo povpraševanje po vpisu v glasbeno šolo tudi vnaprej tolikšno, je mogoče najti neke vrste rešitev v skupinskem pouku glasbenih instrumentov na osnovnih šolah, nato pa bi se najbolj nadarjeni in prizadevni iz osnovnih šol vključili v glasbeno šolo. Druga rešitev pa je, da se vrata glasbene šole odpro bolj na široko, kar pa je finančno nemogoče, ker smo z Občinsko izobraževalno skupnostjo v dogovorjenem programu.“

Igor MATIČIČ

Razstava ob 100-letnici domžalske Godbe na pihala:

Uspel pogled na eno stoletje

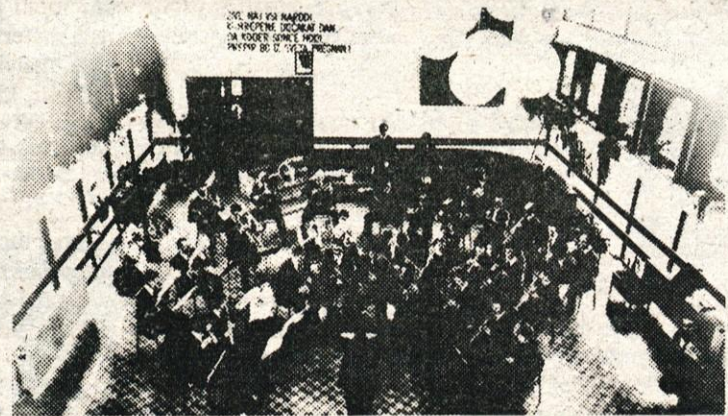

V hali Komunalnega centra v Domžalah so v sklopu prireditve ob 100-letnici Godbe na pihala Domžale pripravili razstavo pisnih dokumentov in slikovnega gradiva, ki ga je v zadnjih nekaj desetletjih zbral znani domžalski kulturni delavec Tone Ravnikar. Na tej razstavi so se vnovič predstavili prizadevni člani likovnega društva Peter Loboda s prerezom ustvarjalnosti v zadnjem obdobju. Gre za široko paleto motivov in tehnik, ki so jih uporabljali pri različnih nastopih, zvečinoma sodelovanjih na Extemporih.

Svečana otvoritev razstave dne 17.9.1984 ob 18. uri v hali Komunalnega centra je bila zelo dobro obiskana. Uvodoma je spregovoril tov. Stane Habe, sicer predsednik pripravljalnega odbora ob praznovanju 100-letnice. Pozdravil je vse navzoče na prvi od nekaj prireditev, ki jih Domžalčani pripravljajo v teh dneh, zahvalil se je pripravljalcem razstave, zlasti pa je podčrtal prispevek Toneta Ravnikarja, ki je bil zaradi bolezni odsoten. Besedo je prevzel Jernej Lenič, predsednik Skupščine kulturne skupnosti Domžale. V kratkem je orisal zgodovino kulturnih prizadevanj domžalskih godbenikov, njihovo mesto v bogati glasbeni poudarjalnosti domžalske občine. Istočasno pa je poudaril tudi nenehno pripravljenost domžalskih likovnikov, pripravljenost pomagati. To so izkazali tudi ob tej razstavi.

Ob tej razstavi, ki je bila prva med prireditvami 100-letnice, velja opozoriti tudi na sicer kratek, pa zelo lepo ubran kulturni spored, ki ga je prispevala domžalska Glasbena šola. V sporedu so nastopili Matija Savnik, Dušan Živulović, Katka Malinger, Irena Skvarča, Jernej Gnidovec ob spremljavi Romane Bizjak-Sajetove.

B.

Posnetek naslovnice nove brošure, ki jo je ob svoji 100-letnici izdala domžalska godba. Brošura, ki je izšla v nakladi 1300 izvodov, je delo Toneta Ravnikarja, v njej pa so podani domala vsi podatki, ki ilustrirajo delo godbe v vseh stotih letih njenega obstoja.

Pred otvoritvijo razstave, ki sta jo ob 100-letnici pripravili Godba na pihala Domžale in likovno društvo Peter Loboda, je spregovoril predsednik pripravljalnega odbora za proslavo 100-letnice Stane Habe, sledil pa je lep kulturni program, ki so ga pripravili učenci Glasbene šole Domžale.

Člani likovnega društva »Peter Loboda« so na razstavi prikazali izsek iz svojega dela v zadnjem obdobju.

Veliko so se naučili

Republiška konferenca ZSMS je letos v okviru mladinskega tabora Trebče pripravila tudi novinarsko šolo. Med mladimi novinarji, ki so pridobivali znanje, je bila tudi Katarina Plaznik iz Domžal.

V dopoldanskem času so delali na trasi, popoldne in zvečer pa so se učili „novinarske“ obrti. Ob koncu so izdali bilten „Na udaru“ in v njem je tudi zanimiv intervju, ki je Katarinino delo. Pa sami ocenite, da so se veliko naučili, predvsem pa so ohranili nekaj, kar starejši novinarski kolegi počasi izgubljajo; to je kritičnost.

Zadni čas v svetu lahko zasledimo mladinsko vrenje. Kljub temu, da so mladi čedalje bolj odtujeni zaradi potrošniške družbe, se ponovno začnejo zbirati v manjše skupine, ki pa potem preraščajo v prava gibanja. Marsikje lahko vsak dan slišimo, kako narašča moč mladih ekologov in „mirovnikov“. Niso osamljeni, saj se jim pridružujemo tudi mi, slovenski mladinci. S svojo dejavnostjo ne opozarjamo nase le kot na organiziran in močan dejavnik v naši družbi, ampak opozarjamo celo našo javnost na posledice, ki jih lahko povzročita oboroževalna tekma in tehnološki razvoj. Mladi pa smo lahko močni samo, če se trdno povežemo med seboj in poskušamo preseči tudi državne meje. Da lahko to dosežemo, pa je potrebno sklepati nova poznanstva, prijateljstva. Z mednarodnimi mladinskimi tabori, kot je naš – Trebče 84, to lahko uresničimo. Udeleženci teh taborov lahko v dneh bivanja pri nas dobera spoznajo naše naravne lepote, naravna bogastva, zgodovinske znamenitosti, na lastne oči pa lahko še zlasti spoznavajo naš socialistični samoupravni sistem. V njem – v zboru tabora – pa lahko celo neposredno sodelujejo.

Kako pa se mi mladi sploh vključujemo v samoupravni socialistični sistem? Smo v njem dejavni? Znamo izkoristiti dane možnosti? Ne sodi med te tudi Zveza socialistične mladine? Kdo je kriv, da naša mladinska organizacija ne vključuje v svojo sredino tudi tistih mladih, ki imajo pripombe glede delovanja naše in tudi drugih družbenopolitičnih organizacij? V čem je bodočnost mladinske organizacije in mladinskih delovnih akcij?

Na žalost pa nekateri še vedno sodijo Zvezo socialistične mladine samo glede na uspeh in odmev mladinskih delovnih akcij.

Katarina:
Zakaj misliš, da mladinska organizacija še ni zaživela v svoji popolni vlogi? Kdo je za to kriv: mi mladi ali samo vojni krogi znotraj ZSMS?

Ignac:
Kje so vzroki? Verjetno je prvi vzrok mogoče najti v sami organiziranosti mladinske organizacije in njeni zbiranosti. Temu so kriva organizacija ter seveda nekateri ljudje v tej organizaciji, ki onemogočajo prenašanje nposrednih interesov, mnenj, predlogov mladih v političnem sistemu, to se pravi preko delegatskega sistema v delegatske skupščine, kjer bi se lahko spopadli, doživljali poraze ali zmage. Tako pretoka informacij ali bolje mnenj do zdaj ni bilo čutiti oz. sta bila prisotna v manjši meri, vendar največkrat to niso bili interesi mladih, pač pa nekje vmes. Poleg teh vzrokov, je mogoče verjetno najti vzroke tudi drugje: v sami družbi, kjer je vse spravljeno v predalčkih, kjer je vse vnaprej določeno, kjer je za vsak interes organizirana posebna institucija, posebna komisija in tako naprej. Do takega stanja v ZSMS je prišlo zaradi navedenih vzrokov in na koncu koncev tudi zaradi krize, v kateri se trenutno nahajamo. Ta kriza pa se ni pravkar začela, temveč traja že nekaj časa, kar se seveda pozna. Zlasti se pozna v mladinski organizaciji. Poskušali smo in bomo spremeniti nekatere stvari, ki pa se jih seveda ne da preseči kar čez noč. Verjetno bo potreben proces odmiranja take organizacije, kot je zdaj, njeno spreminjanje, in seveda nastanek nove organizacije, uporabljamo izraz „frontne organizacije“ in ne klasične politične partije, ki bi bila nekakšna predstavništva mladih. Potrebujemo tako organizacijo, kjer bodo glavno besedo imeli mladi, ne pa njihovi politični predstavniki.

Katarina:
Je tu vmesno govoriti o družbi kot o zavirajočem dejavniku; pri tem mislim starejšo oz. nosilce vodilnih funkcij?

Ignac:
Da. Samo mislim, da to ni glavni razlog. Bistvo problema je v naši lastni organiziranosti, v lastni sposobnosti pri oblikovanju določenih predlogov, idej in njihovega prenašanja v ta sistem. Lahko se zgodi in se tudi dogaja, da smo poraženi, da prevlada negativno mnenje starejših, med katerimi so nekateri tudi na vodilnih položajih, vendar mislim, da to še ni tisto, kar najbolj ovira delovanje ZSMS; najbolj ga ovira naša lastna nemoč v družbi. Če bi se znali organizirati, če bi dobivali predloge, in če bi imeli podporo mladih, sem popolnoma prepričan, da bi prodrli oz. premagali ovire. Ne smemo tudi ločevati posebnih mladinskih interesov od ostalih. Res, da imamo mogoče nekatere specifične interese,

ampak to so interesi vseh delavcev in to ne samo nasprotno.

Katarina:
Ti kot profesionalca, kako gledaš na težnje, da bi v mladinski organizaciji prevladovali na vodilnih funkcijah neprofesionalci?

Ignac:
To je proces, ki smo si ga zadali na zadnjem kongresu. Je izredno težak, saj se precej tako imenovane politične birokracije, ljudi, ki so pred tem opravljali neko funkcijo amatersko, neprofesionalno, kasneje pa so za enako ali podobno delo plačani. Toda vsega tega se ne da naenkrat porušiti in takoj zgraditi na novo. To je verjetno paralelni proces, v katerem se bodo mladi usposobili za odločanje, za prenašanje svojih stališč in predlogov naprej. In če bodo interesi širše skupine, potem mislim, da ne bomo potrebovali nekaterih političnih predstavnikov, da bi jih prenašali naprej. Tedaj bomo predlagali manjše število profesionalcev in bodo dovolj le amaterji. Dokler pa tega ni in ta stvar ne deluje, dokler je ta struktura porušena, so profesionalci nujno potrebni, saj oblikujejo ta stališča in jih „ostrijo“ za spopad v tem sistemu.

Katarina:
Ali po tvojem mnenju mladinski organizaciji pada ali raste ugled?

Ignac:
Moje mnenje je, da se mladinski organizaciji ugled dviga, vendar izredno počasi. Lahko je porušiti in mi verjetno smo porušili zgradbo iz lego-kock, ki jo bo zelo težko ponovno zgraditi. Dosegli pa smo že nekaj uspehov na področju zaposlovanja, bodisi spremembe zakona o usmerjenem izobraževanju, o tem, koliko dolgo naj bi trajal vojaški rok ipd. Vse te in druge zadeve bodo in že dvigujejo ugled mladinski organizaciji. Vse osnovne informacije ne prihajajo do mladih, četudi so to informacije o uspehih. Pomeni, da to ni več tista klasična politična partija, da ni zbiranost organizacija, pač pa da se nekaj znotraj nje poskuša spremeniti, da se nekaj dogaja, razvija. Mislim, da ta informacija mora priti med mlade, pa čeprav postopoma, počasi.

Katarina:
Mladinski organizaciji potemtakem vztrajno, toda postopoma raste ugled, toda zakaj na mladinskih delovnih akcijah pada? Kaj je narobe z njimi? Kako to, da se mladi čedalje manj vključujejo v MDA?

Ignac:
Korenine problema so verjetno v zunanjih dejavnostih: praksa oz. delo na akcijah se ne priznava kot obvezna praksa, vse bolj postaja pereče vprašanje vrednotenja prostovoljnega dela v celotni družbi, poleg tega pa se socialni položaj študentov in dijakov izredno naglo slabša, kar pomeni, da mnogi študentje in dijaki delajo v poletnih mesecih, zato, da bi lahko – ne bom sicer rekel preživeli, ampak skoraj to. Studentje so prisiljeni, tudi zato, da bi si lahko kupili hrano, delati preko študentskega servisa. Poleg zunanjih okoliščin pa so še drugi notranji dejavniki: čisto militaristična organizacija dela, odločanja, čeprav imamo skupščino itd. Vojaške oblike na žalost prevladujejo in prav te je potrebno verjetno spremeniti. Pri manjših specializiranih skupinah bi morali skrajšati rok oziroma čas trajanja akcij. Seveda pa ne bi smeli ostajati zgolj pri fizičnem delu in samo pri krampanju in lopatenju, ampak bi morali mladinske akcije v čimvečji možni meri razširiti z umskim delom, vpeljati bi morali računalniške krožke in druge podobne dejavnosti. Potrebno bi se bilo povezati s temi specializiranimi organizacijami in društvi, ki že imajo te tabore, pa čeprav na drugih različnih področjih: od arheologije, pa do računalniških krožkov.

Katarina:
Kot veš je naš tabor mednarodni in tu je tudi nekaj tujcev. Ali je v tujini veliko zanimanja za naše mednarodne tabore in akcije? Kdo sploh prihaja nanje in kako ti navezuješ stike z njimi?

Ignac:
Zanimanje za mednarodne akcije je. Letos prvič smo začeli z njimi in čeprav se je odzvalo manj udeležencev, kot smo jih pričakovali na tem taboru, ne smemo obupati, ker bo v Ljubljani v avgustu še en podoben tabor in tam jih bo zagotovo več. Interes je. V mislih nimamo samo teh taborov, saj imamo pri nas tudi druge klasične akcije, ki se jih prav tako udeležujejo tujci.

Zaradi enostranske obveščenosti si želijo predvsem spoznati razmere v naši družbi, kaj se dogaja v Jugoslaviji; približe bi se radi

seznanili s samoupravljanjem in našim mirovnim gibanjem, za katerega ne vedo točno ali sploh obstaja ali ne in kako sploh deluje. Zanimajo se za našo nevrščeno politiko. Zlasti skozi ta tabor lahko spoznava razliko med samoupravljanjem in anarhijo.

Sodelujemo z mednarodnimi organizacijami in ena izmed teh je tudi v Z-Evropi. Imenuje se SERVICE INTERNATIONAL. To je mednarodna organizacija za izmenjavo prostovoljcev in brigadirjev. V bodoče se bomo o izmenjavi števila prostovoljcev pogovarjali vsako jesen. Prav tako se bomo sproti dogovarjali o številu mednarodnih taborov, ki jih bomo organizirali pri nas ter pri tem vsekakor ne bomo pozabili na naše prostovoljce in brigadirje, ki bi se radi udeležili mednarodnih taborov in akcij v tujini.

Katarina:
Kako se slovenski mladinci udeležujejo mednarodnih akcij in taborov v tujini? Se odločajo več za Z ali V-države? Kateri pogoji morajo biti izpolnjeni, da se sploh lahko udeležijo take mednarodne akcije ali tabora?

Ignac:
Mi smo v tem letu nekoliko uspeli doseči ravnotežje med udeležbo na akcijah v Z Evropi in v Evropi. K takemu ravnotežju bomo tudi težili, saj je odšlo 5 brigadirjev v Tunizijo, to se pravi, v eno izmed nevrščeni držav.

Za sodelovanje v V-Evropskih državah je poleg formalnih pogojev za udeležbo (potni list, zdravniško spričevalo...) potrebna še udeležba na vsaj eni izmed naših delovnih akcij. Večji oz. težji pogojev ni. Za Z Evropo pa je seveda potrebno obvezno poznavanje jezika dežele, v katero greš in pa tematično.

Na Z pa so prav specializirani tabori s področja ekologije oz. varstva okolja, potem so mirovni, zgodovinski ali solidaristični tabori z Latinsko Ameriko, z J Afriko itd. Torej, posameznik mora poznati jezik in pa tematično, ki se na tem taboru obravnava. Še to: stroške potovanja v V Evropo krije Republiška konferenca ZSMS, medtem ko pa za Z Evropo na žalost tega ne počnemo, ker nimamo dovolj sredstev.

Plesni tečaji

za mladino in starejše v disco klubu Slamnik Domžale.

Bliza se jesen in ko bomo premaknili še kazalce na uri, bodo večeri naenkrat postali daljši. V takih večerih je dobrodošla dobro organizirana rekreacija. Ena od teh so tudi plesni tečaji za mladino in starejše.

Tako kot preteklo, bodo tudi to leto tečaji potekali v disco Klubu Slamnik, ki je poleg veleblagovnice Napredek v Domžalah. Izbirate lahko med dvema različnima dnevnoma po sledečem razporedu:

- SOBOTA, 22.9.1984
ZACETNI ZA MLADINO ob 16.30,
ZACETNI ZA STAREJŠE ob 18.00
- TOREK, 25.9.1984
ZACETNI ZA MLADINO ob 19.00,
ZACETNI ZA STAREJŠE ob 20.30

Vsak tečaj traja dva meseca oziroma ima 8 vaj, vaje so 1 x tedensko. Po končanih septembrskih, bo v mesecu novembru nov začetni in nadaljevalni tečaj.

Ob vodstvu plesnega učitelja se boste lahko naučili ali ponovili priljubljene standardne in latinsko-ameriške plesne kot so foxtrot, cha cha, ..., na tečajih za mladino pa še osnovo Rock'n Rolla. Pri tem vas bi radi opozorili še na letošnjo noviteto med družabnimi plesi – TANGO ARGENTINO, ki je bil na Svetovnem kongresu poleg BREAK DANCE prikazan kot modni hit; spreminjeni tango bo verjetno všeč starejšim kot tudi mladim!

Prijave sprejemamo ob pričetku na tečaju šamem v disco Klubu Slamnik. Ob bencinskih bonih in vse večjih stroških prevoza do Ljubljane, so plesni tečaji v Domžalah lepa prilžnost!

Ob plesni glasbi in v plesnem prostoru Kluba, vam želimo prijetno sprostitve!

ORGANIZATOR

Minute s športnikom-rekreativcem:

»Jekleni« Radomljan

Našega tokratnega sogovornika, 32-letnega FRANCA LIPOVŠKA, smo nazvali kar „jekleni“ Radomljan. Pa ne zgolj zaradi tega, ker se je Franc v avgustu kot eden redkih občanov naše občine udeležil „Triatlona jeklenih“ na Bledu v plavanju, kolesarjenju in teku in se uvrstil v prvo tretjino nastopajočih, temveč tudi zaradi tega, ker že tretje leto nastopa v akciji RTV Ljubljana za lovoriko „Kaveljc-Korenina“, mimo tega pa se udeležuje rekreativnih športnih tekmovanj v teku, kolesarjenju in teku na smučeh.

„Triatlon se mi zdi zanimiva kombinacija, ker vključuje mimo teka in kolesarjenja, ki ju rekreativci bolje poznamo, tudi plavanje kot vztrajnostno panogo. Posrečena zamisel pa se mi zdi tudi akcija

„Kaveljc-Korenina“, saj združuje celoletne preizkušnje v petih športnih panogah, na katere pa se mora vsak udeleženec malo pripraviti in se je s tem primoran redno, pa čeprav le rekreativno športno udeleževati.

Seveda pa, če bi mi postala ta akcija v obremenitev in ne v užitek in veselje, bi pač nehal“, je dejal ob našem srečanju Franc Lipovšek.

Z rekreativnim športnim udejstvom se je začel pravzaprav ukvarjati iz potrebe: „Ko sem bil zaposlen v Leku, sem delal v okolju, kjer sem vdihaval topila in druge strupene snovi, zato sem začutil potrebo, da s športom spravim iz sebe vse te strupe, da se „preventiram“. No, službo sem zamenjal, potreba po rekreaciji pa je ostala. Treniram dvakrat na teden, predvsem tečem in kolesarim, pred tekmovanji pa povečam aktivnost.“ Sedaj je Franc nosilec obrti v Edigu: „Biti obrtnik je svoboda, da si delo razporedim po svoji želji, po svoje pa tudi ne, saj delam tudi po 12 ur dnevno vključno s sobotami, tako da najdem čas za rekreacijo šele zvečer. Zaradi obilice dela se kdaj tudi po dva meseca nisem športno udeleževal, vendar so nastopile zdravstvene posledice – težave s krvnim tlakom.“

O tem, da danes tudi rekreativna tekmovanja niso več zgolj rekreativna, je povedal: „Rekreativnih športnih tekmovanj se nekateri udeležujemo zaradi lastnega zadovoljstva in sprostitve z dobršno mero zmernosti, medtem ko gre velik del rekreativcev v skrajnost. Danes je namreč veliko rekreativcev, ki več trenirajo kot je včasih marsikateri vrhunski športnik. Ta pretiravanja so povsem zgrešena, saj je nesmiselno iskati v letih vrhunske rezultate na rekreativnih tekmovanjih. Še posebej na maratonskih in marših je dosti pretiravanja, saj so bili primeri, ko so nekateri rekreativci na tekmovanju od napačno celo izgubljali zavest. Moj cilj na tekmovanjih je predvsem primerjava dosežkov glede na preteklo leto, večjih ambicij pa nimam. Poleti v glavnem kolesarim in tečem, pozimi pa tečem na smučeh, kar se mi zdi najbolj privlačna športna panoga: Že od vsega začetka se udeležujem smučarskega „Tek treh dežel“ iz Jugoslavije v Italijo in Avstrijo.“

Franc Lipovšek, sicer doma iz Rov, je tudi eden izmed ustanoviteljev ŠD Radomlje, za delo v športu pa je prejel krajevno priznanje: „Pred desetimi leti je bila mladinska organizacija v Radomljah najdejav-

nejša na športnem področju, zato smo ustanovili to športno društvo z dvema sekcijama na začetku: košarkarsko in namiznoteniško, katerega sem bil tudi prvi predsednik. Še sem aktiven v društvu, vendar manj kot pretekla leta. Sem tudi trener košarkarjev sekcije ŠD Radomlje, vendar bom najbrž zaradi drugih obveznosti prenehal s trenerskim delom, da ne bom delal le polovičarsko, saj je nerodno, da mladi košarkarji včasih tudi zaman pričakujejo svojega trenerja.“

„Mislim, da je treba jemati rekreacijo kot potrebo, sprostitve in užitek, močno pa nasprotujem rekreativnemu udejstvom zgolj zaradi mode ali zapoznelega uresničevanja mladostniških športnih ambicij“, nam je dejal „jekleni“ Radomljan ob koncu našega srečanja.

Igor Matičič

Jekleni Radomljan — Franc Lipovšek

Start rolkarjev v Domžalah na ulici Veljka Vlahovića. (Foto: I. Matičič)

V tekmovanju starejših mladincev so prva tri mesta osvojili člani SK Ihan (od leve: Boštjan Krajšek, Marko Povirk in Boštjan Lekan)

Štiri zmage doma

Kar okrog 500 Domžalčanov si je v nedeljo, 10. septembra, ogledalo zanimivo mednarodno tekmovanje v teku na rolkah, ki ga je na krožni progi v središču Domžal pripravil SK Ihan pod pokroviteljstvom TKS Domžale.

Tekmovanja, ki je bilo posvečeno prazniku domžalskih krajevnih skupnosti, se je udeležilo kar 51 tekmovalcev iz Italije, Avstrije in Jugoslavije. Iz Italije so prispeli naši zamejski Slovenci iz SK Devin pri Trstu in ŠD Mladina, iz Avstrije rolkarji celovškega kluba Sport Union, naše barve pa so zastopali tekmovalci Olimpije, Dola, Gorj in seveda rolkarji smučarskega kluba Ihan. Pomerili so se na krožni progi po ulici Veljka Vlahovića in Cesti talcev, dolžina kroga pa je znašala 1100 metrov.

Ihanski rolkarji so se, kot smo že navajeni z njihovih mednarodnih nastopov, tudi tokrat imenitno odrezali. Dokaz za to so štiri zmage SK Ihan, kar 11 ihanskih rolkarjev pa se je uvrstilo med tri najboljše, ki so prejeli medalje, medtem ko so organizatorji namenili najboljšemu v vsaki kategoriji še pokal. Med mlajšimi pionirji je zmagal Ihančan Robi Gudlin, med starejšimi pionirji pa Štefan Starbek, ki je zanesljivo slavil pred Italijanom Antoničem. Med mlajšimi mladinci je član SK Ihan Bojan Kovič slavil z malenkostno prednostjo, medtem ko med starejšimi mladinci najuspešnejši ihanski rolkar in smučarski tekač Marko Povirk ni dovolil presenečenja ter je drugouvrščenega klubskega tovariša Lekana prehitel kar za 32 sekund. Le med člani niso imeli naši rolkarji tekmovalca med prvo trojico, kljub temu pa so bili številni gledalci pričča hudemu boju za zmago v boju med reprezentantom iz Dola Klemenčičem in Avstrijcem Haberichtom in Lacerjem, ki ga je v razburljivih zadnjih metrih dobil slednji, medtem ko se je moral Klemenčič zadovoljiti s tretjim mestom. Še posebej toplo so gledalci pozdravili zmago veteranskega zmagovalca Italijana Oscarja de Ebnerja, ki je bil s 65 leti starosti hkrati tudi najstarejši rolkar na tekmovanju v Domžalah.

Uvrstitve rolkarjev SK Ihan: ml. pionirji: 1. Robi Gudlin, 3. Gusti Hozjan, str.

pionirji: 1. Štefan Starbek, 6. Štefan Urbanija, ml. mladinci: 1. Bojan Kovič, 3. Jože Hribar, 5. Matjaž Pavovec, st. mladinci: 1. Marko Povirk, 2. Boštjan Lekan, 3. Boštjan Krajšek, člani: 8. Branko Orešek, članice: 2. Zvonka Kokalj, 3. Andreja Krajšek, veterani: 2. Frenk Kavka.

Igor Matičič

Vabilo na kros

ZTKO Domžale in SD Domžale pripravljata v soboto, 29. septembra s pričetkom ob 9.30 uri na Krumperku – Gorjuši jesenski kros 1984. Tekalci se bodo pomerili kar v 23 starostnih skupinah: od cicibanov in cicibanov pa do veteranov B in veteranov. Pravico nastopa na krosu imajo vsi občani občine Domžale, tekmovanje pa bo tako za posameznike kot ekipe. Najboljši trije posamezniki in vsaki kategoriji bodo prejeli medaljo, najboljše ekipe pa pokale. Zadnji rok prijav je sredo, 26. septembra na naslov ZTKO Domžale, p.p. 32. Podrobnejše informacije je moč dobiti na telefon 721-015 (ZTKO Domžale).

Spodbudni dosežki

Strelni šport se v Jugoslaviji deli na nacionalni in mednarodni program. Prvi obsega vsa tekmovanja s serijskim orožjem, medtem ko mednarodni program obsega tekmovanja s stadardnim orožjem, ki ga je moč kupiti le v tujini in je zato seveda znatno dražji. Prav zaradi tega se je Trzinska strelska družina Tine Kmetič opredelila za nacionalni program, čeprav bi nekateri strelci lahko uspevali tudi v mednarodnem. Rezultati načrtnega dela se kažejo predvsem v streljanju z zračno puško, za kar imajo v Trzinu dobre pogoje, manj pa v streljanju z malokalibrsko puško, saj v domžalski občini ni prepotrebne MK strelišča, ki bi koristil tudi za obrambno usposabljanje občanov. V letošnjem letu sta dosegli pionirski ekipi SD Tine Kmetič številne uspehe osvojili na RP z zračno in MK puško pet prvih mest, med posamezniki pa tri prva, tri tretja, tri četrta mesta, itd. Postavili so tudi tri ekipe republiške rekorde. Na državnem prvenstvu v Zenici so trzinski strelci osvojili peto in dve šesti mesti med 180 tekmovalci iz vse države, v ekipni razstvitvi pa so najprej zmagali z novim republiškim rekordom, nato pa bili po napaki organizatorja diskvalificirani. Organizator namreč sodelujočih ekip ni pravočasno obvestil o vrstnem redu tekmovanja in tako so Trzinci zaključili s tekmovanjem že po dveh, namesto po treh tekmovalnih skupinah. In tudi pritožba in protesti niso zalegli. In kaj menijo o svojih tekmovalnih uspehih in pogojih za delo nekateri mladi trzinski strelci?

1. FRANC BREČKO, trener in predsednik SD Tine Kmetič: „Trzinski strelci smo aktivni v vseh starostnih kategorijah, res pa je, da smo dali poseben poudarek vzgoji najmlajših strelcev in strelk. Aktivno trenira kar 40 strelk in strelcev naše strelske družine. Občinska strelska zveza združuje pet SD, vendar smo aktivni le v trzinski in domžalski. Uspehi so spodbuda za naše delo, vendar pogrešamo MK strelišče, saj bi z njim dosegli boljše rezultate tudi v tekmovanjih z MK puško. Menim, da imata mimo Trzina tudi TKS in ZTKO posluš za naš šport, čeprav ni prioriteten.“

2. BORIS PATERNOST, učenec 8. razreda OŠ Vencija Perka, doma iz Depale vasi: „Tekmujem eno leto z zračno in malokalibrsko puško. Moj največji uspeh je 3. mesto na republiškem pionirskem prvenstvu z MK puško. Treniram dvakrat do trikrat tedensko. Tudi starši so zadovoljni z mojim športnim udejstvom in me spodbujajo.“

3. BOŽO HABJAN, učenec 7. razreda OŠ Matije Blejca-Matevža v Mengšu: „Streljam dve leti. Najbolj sem ponosen na 4. mesto na republiškem pionirskem prvenstvu z zračno puško, ki sem ga dosegel letos. Starši se z menoj veselijo vsakega mojega uspeha in me spodbujajo.“

4. DARKO PIRC, učenec 1. letnika Litostrojske šole: „Učim se za modelnega mizarja metalurške smeri. Stanujem v Trzinu. Moj največji uspeh je 3. mesto na letošnjem republiškem prvenstvu v streljanju z zračno puško. V SD dobro treniram, pa tudi doma me spodbujajo vsi, tudi oče, ki se sicer udeležuje v nogometu.“

5. DAMJAN KLOPČIČ, učenec 8. razreda OŠ Vencija Perka Domžale: „Tekmujem drugo leto. Med moj največji uspeh štejem 6. mesto na letošnjem državnem prvenstvu v Zenici v streljanju z zračno puško v pionirski konkurenci. Starši me spodbujajo k novim dosežkom, sošolci pa so zadovoljni, a se čudijo uspehom.“

ŠPORTNI FELJTON – 2

Piše: JOŽE BLEJČ

1000 km po Sloveniji

III. ETAPA, 25.6.1984, MORAVCI – KUMROVEC 160 km

Ko nas zjutraj zbudi naša „budilka“ Tone, že sije sonce. Takoj smo boljše volje, saj smo že skoraj pozabili kako izgleda vožnja v suhem. Z zajtrkom malo zamujamo in ko pridemo ob 7.30 iz restavracije, Marjanu počij guma še predno sede na kolo – verjetno od strahu. Poženemo se proti Ljutomeru in ko zapeljemo v mesto, se dobro pretesemo na, s kockami tlakovani, cesti. Na poti do Ormoža gume spuščajo kot za stavo, imamo 3 defekte, to se pravi skupaj že 6 od starta. Medtem ko mi menjamo gume, naš menager in šofer Tone ter kuharica in maserka Tinca v bližnjem gozdu nabirata gobe in to dokaj uspešno, kar ugotovimo zvečer ob gobovi juhi. Pripeljemo v Ptuj in pri znancah na vrtu obilno pomalicamo in se okrepimo še za nadaljnjih 90 km do Kumrovc. Proti Rogaški Slatini se spoprime tudi z nekaj makadama, Bojan pa spotoma dobi polubček od čebele prav na ustnico. V Rogaški Slatini žigosamo knjižice, Bojan dobi ledene obkladke na ustnico, ostali pa ugotovimo, da je pivo boljše od Donata.

Proti Kumrovcu zletimo kot telegram in se komaj ustavimo pred rojstno hišo tovariša Tita. Na spomenik položimo lovorjev venec ZB Mengeš, napravimo nekaj spominskih posnetkov in se utrujeni po 160 km vožnje odpravimo v Spomen dom, kjer imamo prenočišče, pa tudi prha se nam pošteno prileže. V navadi nam je že, da se po prhanju zberemo ob pivo, se pogovorimo o prevoženi poti in zanimivostih, po večerji pa naredimo plan za naslednjo etapo.

IV. ETAPA, 26.6.1984, KUMROVEC – KOČEVJE 130 km

Po zajtrku in obvezni kavici, zapeljemo cilju naše 4. etape nasproti. Vreme je kot nalašč oblačno, kar nam prija, pozneje pa se prikaže sonce. Peljemo se skozi Bizeljsko in žalostno pogledujemo proti vinogradom, saj nas vedno bolj žejja. Že smo v Brežicah in naš prvi postanek je v Šentjernej, kjer srečamo kolesarje iz Doba, prav tako na akciji 1000 km po Sloveniji, le v obratni smeri od naše. Ugotovimo, da je njihova poprečna starost 21 let, poprečna starost naše ekipe pa 35 let. Napravimo skupni posnetek in se zapodimo vsak v svojo smer. Ustavimo se v Dvoru pri Žužemberku. Posledice naporov prejšnje etape se vidijo v živčnosti cele ekipe, zato se dobro okrepčamo in pogovorimo, kajti pred nami je 3 km makadamskega klanca proti Kočevju, katerega iz usmiljenja do gum in koles, skoraj v celoti prepešačimo, saj so gume pokale kot za stavo, danes je počilo petkrat, skupni seštevek je torej že 11 defektov na gumah. Ostalih okvar niti ne štejemo, a vsak dan je kakšna. Ko smo končno v Kočevju, nam receptor hotela Pugled že pričakuje na vratih. Vsak dan je naša prva skrb shranba koles in šele nato nas na poti do sedaj vsi lepo sprejemo in pozdravljajo ob cesti. Po namestitvi v sobah in kopanju, se pred večerjo spet zberemo v restavraciji in že je narejen plan za jutrišnja etapo do Kopra, ki kot kaže, sploh ne bo lahka. Glede na to, da ima Marjan-Lazo težave s kolonom, sklenemo, da se bo jutri težji del etape peljal v kombiju, čeprav sam temu nasprotuje. Lačni smo že, zato gremo večerjat in takoj na spanje. Ko je Bojan v lokalu nekemu domačinu omenil, da se je iz Kumrovc v Kočevje pripeljal s kolesom, mu ta svetuje naj obiše psihiatra.

(se nadaljuje)

ŠPORTNE NOVICE

Akcija Smučarske zveze Slovenije

SD Domžale izvrsten organizator

Smučarsko društvo Domžale je izvrsten organizator tekmovanj v alpskem smučanju — je moč sklepati po zaključku akcije Smučarske zveze Slovenije, v kateri je ocenila kakovost organizacije tekmovanj za Coca-Cola pokal.

SZS je posamezna tekmovanja točkvala do deset. Za najboljšega organizatorja je proglasila kranjskogorski smučarski klub za izvedeno smučarsko tekmo za starejše pionirje in ji dodelila oceno 10. Izvrstno drugo in tretje mesto pa sta pripadla SD Domžale za organizacijo republiških prvenstev v slalomu in veleslalomu za starejše pionirje na Podkorenu v Kranjski gori, ki sta bili hkrati tudi tekmovanji za Coca-Cola pokal. Obema tekmovanjima je posebna komisija SZS dodelila oceno 9,5. Četrto mesto je osvojil SK Velenje za pripravo slalomске tekme na Golteh z oceno 8,5, peto SK Jesenice za veleslalom na Podkorenu, itd. V ocenjevanje je SZS zajela 20 tekmovanj, vendar med uspešnimi organizatorji tekmovanj za Coca-Cola pokal in drugih smučarskih klubov naše občine.

Vsekakor je priznanje, ki ga je športnim

delavcem smučarskega društva Domžale izrekla SZS, velika vzpodbuda tudi za pripravo tekmovanj v prihodnje. Dodajmo še, da je SD Domžale pripravilo v aprilu na Krvavcu mednarodno FIS veleslalomsko tekmovanje za ženske za pokal Domžal, ki je za svojo kakovost in brezhrebno izvedbo poželo laskave ocene v jugoslovanskem tisku.

Seveda sloves dobrih organizatorjev obvezuje športne delavce SD Domžale tudi vnaprej. Tako jim je SZS namenila za prihodnje smučarsko sezono v organizacijo nekaj tekmovanj za Coca-Cola pokal, mladinski pokal, vrhunski razred in tekmovanj LTS, 8. aprila prihodnje leto pa bodo na Krvavcu spet pripravili mednarodno FIS tekmovanje v VSL za ženske za pokal Domžal, ki bo tako postalo tradicionalno.

Igor MATIČIČ

Matjaž Čik na svojem konju med tekmovanjem v Avstriji.

Matjaž Čik zmagal v Avstriji

Na povabilo koroške jahalne zveze so se člani KK BF Krumperk, okrepljeni z jahalci iz Komende in Beograda, udeležili 8. jahalnega turnirja v preskakovanju zaprek ob Klopinskem jezeru, na katerem so Korošci izbirali svoje deželne prvake. Domžalski jahalci so se na gostovanju v Avstriji imenitno odrezali. Največji uspeh je dosegel Matjaž Čik z Arronom s prepričljivo zmago brez napake na tekmi, ki se jo je udeležilo 34 jahalcev. Z Donom je dosegel še 18. mesto, Marko Brojan, ki se je pred kratkim vrnil iz JLA, pa je bil 26. Na drugi tekmi je Matjaž Čik prejel pokal še za 3. mesto, dodajmo pa, da sta ga do druge zmage ločili le dve sekundi in pol. Tekmi štafet sta Domžalčana Sandi Smolnikar na Anke in Marko Brojan na Wellerju osvojila pokal za tretje mesto. V tekmi za mlade jahalce je bil Sandi Smolnikar 18., za ježo brez napake na posebnem tekmovanju pa je dobil tudi rozeto: Zaradi ene same napake je bil Matjaž Čik v četrti tekmi ob zmago in je med 28 tekmovalci osvojil 9. mesto, v peti tekmi je bil z Donom 14., v zadnji tekmi pa z Arronom šesti.

Na sliki: Matjaž Čik je z Arronom uspešno premagoval vse ovire.

Foto: Igor MATIČIČ

MORDEJEVA SPET DVOJNA PRVAKINJA

(im) — Petnajstletna Trzinka Violeta Mordej, članica drsalno-kotalkarskega kluba Olimpija, tudi na letošnjih kotalkarskih prvenstvih ni dovolila presenečenja. Najprej je zmagala na republiškem prvenstvu v Celju, pred dnevi pa še na državnem kotalkarskem prvenstvu v Titovem Velenju. Dodajmo še, da je letos že četrty zapored osvojila dvojni naslov republiške in državne prvakinje. V juliju pa je dosegla naša mlada občanka Violeta svoj doslej največji uspeh, ko je na kotalkarskem tekmovanju za evropski pokal v Palermu v Italiji osvojila tretje mesto, kar je bila po dolgem času prva medalja jugoslovanskih kotalkarjev na mednarodnih tekmovanjih. Po državnem prvenstvu se bodo kotalkarji preselili s kotalkarskih plošč na led. Ker Violeta Mordej uspešno tekmuje tudi v umetnostnem drsanju, kjer je tudi že osvojila naslov državne in republiške prvakinje, lahko od nje pričakujemo odličnih uvrstitev tudi pozimi.

AVBLJEVA MEDNARODNA ZMAGA

Na mednarodnem prvenstvu Jugoslavije v motokrosu v razredu do 250 cm je med 32 tekmovalci iz sedmih evropskih držav prepričljivo zmagal član AMD FAM Lukovica MARJAN AVBELJ. Dirkači so se pomerili trikrat, naš občan pa je zmagal v vseh treh preizkušnjah in tako prepričljivo zasedel prvo mesto pred Bolgarom Romanom Nikolovom, tretji pa je bil Stanislav Spacek (ZRN). Od jugoslovanskih dirkačev sta se uvrstila še Drago PREDAN na sedmo in Slavko BARIŠIČ na osmo mesto.

URBANIIJA VODI V DP

V Markovem dolu pri Novem Sadu je bila dirka za državno prvenstvo v motokrosu v razredu do 125 cm. V obeh vožnjah je prepričljivo zmagal BERNARD URBANIIJA iz AMD FAM Lukovica, FAM Lukovica pa je v ekipnem vrstnem redu zasedla drugo mesto za AMD Lenart. V točkovanju za državno prvenstvo se je Urbanija z dvojno zmago le še utrdil na prvem mestu in ima tako lepe možnosti za osvojitve naslova državnega prvaka. Drugi na lestvici Novogoričan Simičič zaostaja za Urbanijo kar za 26 točk.

ZADNJE KOLO ODLOČILNO

(im) — V predzadnjem kolu republiške lige v dviganju uteži je TAK Domžale v domžalski hali komunalnega centra zanesljivo premagal TAK Olimpija kar za 244,5 dvignjenih kilogramov več in se tako približal vodočemu Celju. Na tekmovanju je bil najboljši nekdanji udeleženec svetovnega prvenstva in reprezentant Rajko DIMC, ki je v potegu dvignil 92,5 kg v sunku pa 110 kg. O letošnjem ekipnem republiškem prvaku bo odločil dvoboj med vodečima Celjem in Domžalami v zadnjem kolu, ki bo 28. septembra v domžalski hali KC.

Dosežki domžalskih dvigalcev uteži: Rajko Dimc 143,5 (92,5+110), Marko Cerar 141 (95+125), Silvo Girandon 131,5 (100+120), Franc Pavli 119 (90+115), Ivko Peterca 117,5 (105+135), Janez Velepec 116,5 (87,5+105), Simon Jenc 113,5 (82,5+100), Sašo Kovačič 104 (80+85).

BORBENI, A NENATANČNI

(im) — V četrtfinalni košarkarski tekmi za pokal Slovenije je pred okrog 300 gledalci v dvorani OŠ Vencija Perka Smelt-Olimpija visoko premagala Helios-Domžale kar s 137:83 (61:43). Naši košarkarji so bili enakovredni nasprotnik igralcem bivšega prvoliškega kluba le v prvi polovici prvega polčasa, nato pa so napravili preveč napak pod obema košema, kar so gostje s pridom izkoristili. Vseeno pa moramo domžalske igralce pohvaliti za borbenost, ki jih je odlikovala skozi vso tekmo, čeprav so bili večkrat nenatančni in neuspešni pri metih na koš in skokih za odbitimi žogami. Pri gostitelju je bil najboljši Dušan Kovačič z 20 koši, pri gostih pa Subotić s 30 koši. Seveda le glede na to tekmo ne moremo ocenjevati, kako so naši košarkarji pripravljeni na novo ligaško sezono, upati pa je, da bodo pod vodstvom novega trenerja Kruma Brumna, nekdanjega priznanega košarkarskega sodnika, ki je zamenjal trenerja Lada Gorjana, tako uspešni kot v pretekli sezoni, ko so osvojili naslov republiškega prvaka.

MLADI ATLETI V KOČEVJU

Prvenstvo Slovenije v atletiki za pionirje in pionirke je bilo tokrat v Kočevju in sicer v soboto, 15. in nedeljo, 16. septembra. Preko 200 mladih atletov in atletinj iz 23 atletskih kolektivov se je pomerilo za republiške naslove.

Največ prvakov imajo v Mariboru in sicer 8, po tri naslove so osvojili tekmovalci Brežic, Celja in Velenja, po dva naslova sta odšla v Ptuj in Olimpijo, pionirskega prvaka pa imajo tudi v Postojni, Kopru, Novi Gorici in Slovenj Gradcu.

Zastopstvo atletskega kluba Domžale je bilo skromnejše kot smo pričakovali, možnost tekmovanja je pridobilo šest atletov, tekmovanja se dva atleta iz nerazumljivih vzrokov nista udeležila. Uvrstitev naših pionirjev in pionirk je dobra, žal pa je še vedno mnogo talentiranih tekačev izven dosega dela Atletskega kluba Domžale.

M. GORZA

Nov nogometni veter

Domžalski nogomet ima dolgoletno tradicijo, saj bo kmalu praznoval 65-letnico, odkar so v Domžalah začeli gojiti to vrsto športa.

V petih selekcijah nastopa preko 120 aktivnih nogometašev, s katerimi se ukvarjajo 4 trenerji. Posebno razveseljivo je dejstvo, da je tudi med najmlajšimi ponovno opaziti povečano zanimanje in veselje za igranje nogometa; trenutno je v najmlajši generaciji preko 40 pionirjev, ki pridno vadijo. Za pridno delo so letos prvič pripravili za najprizadnevnejše tudi letovanje na morju, resno delo z mladimi pa kaže sadove tudi na vzgojnem področju.

Resno delo v zadnjem času ter odgovornejši pristop k tekmovalnim ciljem pa se kaže tudi v rezultatih. Ti rezultati so v prvih kolih jesenskega dela prvenstva zelo ugodni v vseh selekcijah, še posebej pa je uspešna

peta selekcija, ki se po treh kolih v OČL—zahod tekmovanja nahaja na prvem mestu z dobrimi izgledi za visoko uvrstitev v nadaljevanju tekmovanja in morda celo za uvrstitev v slovensko nogometno ligo. Uspehi, ki jih dosega peta selekcija, so tudi rezultat dobrega sodelovanja z ostalimi domžalskimi klubi, predvsem z NK Dobom in NK Mengšem.

Pri tem uspešnem začetku tekmovanja ima prav gotovo največji delež novi trener Dimitrije SRBU, nekdanji igralec in kasneje trener v Olimpiji. Za prihodnje vsi igralci obetajo, da se bodo v tekmovanju zelo potrudili, to pa jim tudi lahko verjamemo, saj so vsi igralci domačini oz. občani naše občine.

Nogometaši NK Domžale obetajo, da bodo v letošnjem tekmovanju igrali pomembnejšo vlogo v II. slovenski ligi — zahod.

planinski kotiček

Domžalski planinci v Tübingenu

Radovednost kliče mlade ljudi v svet, v tuje kraje, med tuje ljudi, da v njih odkrijejo nekaj novega, zanimivega, privlačnega.

Lanske počitnice smo člani Mladinskega odseka PD Domžale tako potepanje po tujih deželah omogočili 13 mladim nemškimi planincem JDAV iz Tübingena, mesta, kjer je naš Primož Trubar tiskal prvi slovenski knjigi. Pokazali smo jim Domžale, Ljubljano, jih popeljali na Veliko Planino, Koroško, Ojstrico, potem pa so z nami 10 dni taborili v Bohinju. Bili so zadovoljni pri nas. In letos smo jim obisk vrnili.

Deset mladinskih vodnikov oz. pripravnikov, dva prizadnevna pionirja MO in dva alpinista AO smo se v nedeljo, 22. julija zvečer odpeljali z mini-avtobusom iz Domžal proti Ljubelju.

Točno ob dogovorjeni uri smo bili na cilju. Nemški prijatelji so nas pristrčno sprejeli in po dobri večerji v društveni sobi smo se razkropili po domovih gostiteljev. V Tübingenu smo ostali dva dneva. Tako smo imeli dovolj časa za ogled mesta ob zgornjem toku Neckarja.

Večeri so bili namenjeni družabnosti: s kolesi na piknik, pa predavanje z diapozitivi o domžalski alpinistični odpravi v Patagonijo. Tako se je hitro približal dan, ko smo se skupaj z nemškimi planinci odpravili v avstrijsko pogorje Rätikon. Z avtobusom smo se pripeljali do vasi Latschou, potem pa smo se peš povzpeli na višino 1250 m, kjer je bilo naše prvo bivališče Gauertal Hütte. Prva skupina se je podala na 2168 m visok Mittagspitze, druga pa na travnat Grüneck (1890 m). Kadar smo se med potjo ustavili, smo si obrisali le potne in dežne kaplje z obraza, videti pa tako in tako nismo mogli ničesar zaradi megle in nizke oblačnosti. V takih trenutkih človek pomisli, kako sramežljiva je narava, ki se ovije s tančico, da človek ne more občudovati njenih lepot, čeprav se je za to pripravljen pošteno potruditi.

Tudi v soboto je narava vztrajala pri svojem in v doli smo se. Z dežniki smo se namesto v gore podali v Schruns, 4 km oddaljeno vas, kjer smo nakupili razglednice.

Treba je bilo pripraviti nahrbtnike in zgodaj zlasti v spalne vreče. Naslednji dan nas je čakala naporna nedelja. Jutro je bilo čudovito; šele takrat smo videli pravo podobo visokih skalnatih gora, ki so nas vabile in klicale, kakor da jim je žal, da so se dva dni skrivale pred nami. Veseli smo bili sončnega jutra.

Z avtobusom smo se popeljali v pogorje Silvretta. V načrtu je bila dvodnevna tura. Edino alpinisti so ostali doma in so se naslednji dan podali na švicarsko stran Rätikona pod steno Gr. Drusenturma. Silvo

Karo in Janez Jeglič sta preplezala prvenstveno smer, ki sta jo poimenovala Mladinska (ocena: VII, A1, 15 ur).

Mi pa smo, razdeljeni v dve skupini, hiteli navzgor, kajti želeli smo priti na gori, ki sta celo višji od našega Triglava. Morali smo prečiti ledenik. Navezani in s cepini v rokah smo se počasi v koloni pomikali naprej. Vsi smo bili prvič na ledeniku. Kanček strahu in negotovosti, sicer pa doživetje in nova izkušnja. Obdani smo bili z visokimi vrhovi, ki jih je pokrival sneg, pod nami se je širilo ledeniško jezero Silvretasse.

Ustavili smo se. Višino mer je pokazal 2950 m. Malo smo bili utrujeni, še bolj pa smo želeli naprej, še višje in potešeni smo bili, ko smo si stisnili roke na 3223 m visokem vrhu. Schneeglocke (Snežni zvonovi). Čas je priganjal, z vrha smo hiteli proti Saarbrückner Hütte. V koči nas je že v skrbeh pričakovala druga skupina, ki je ta dan osvojila 2882 m visok Sonntag Spitze (Nedeljski vrh).

Ponedeljkovo jutro je bilo zopet čudovito. Vrhovi gora so se kopali v soncu. Vsi smo se odločili za lažjo turo: Platten Spitze (2852 m). Po sedmih urah hoje smo se spustili v dolino in tako zapustili Silvretto in se vrnili v Rätikon.

Naslednji dan smo se odločili za aktivni počitek — v velikem bazenu v Schrunsu.

Še trije dnevi so bili pred nami. Vreme nam je prekrizalo načrte. Predvideni turi na najvišji vrh Rätikona Schesaplano (2965 m) smo se morali odpovedati.

Zvečer smo v koči čestitali našima alpinistoma Janezu in Silvu, ki sta preplezala še eno prvenstveno smer: Centralni kamni (ocena: VII, 7 ur).

V petek, 3. avgusta, smo se vračali domov. Drugo leto se bomo z nemškimi prijatelji srečali zopet pri nas, v naših planinah.

Razstavi Danijela Fuggerja na rob v blejski Festivalni dvorani:

Kontrasti, oblikovni in vsebinski učinki

Pred dnevi so na Bledu v Festivalni dvorani sklenili razstavo domžalskega rojaka akademskega slikarja Danijela Fuggerja. Tej razstavi, ki je vzbudila med gosti Bleda lepo zanimanje, je dr. Cene Avguštin namenil tole oceno:

Med prvimi, ki so svet opozorili na eno največjih nevarnosti našega časa — na ogrožanje in uničevanje človekovega naravnega okolja, so bili umetniki.

Eden najpomembnejših slovenskih slikarjev na Koroškem Valentin Oman je npr. tej temi posvetil vrsto svojih najboljših stvaritev.

Danijel Fugger se loteva tega problema na svoj, poseben način. Pred gledalca postavlja na eni strani neoskrunjeno naravo — sočno zelenje dreves in gozdov, pretkano z modrino neba, ki slikarju pomeni čist zrak, vir življenja in človekovega zdravja in na drugi strani mračno sivino uničene narave, podobo razkroja vsega živega,

prikazano na mrtvaško—črni plastični foliji, na vreči za odpadke.

Najbolj so se Danijelu Fuggerju posrečile prav tiste slike, v katerih je dosegel najbolj kontrastne oblikovne in vsebinske učinke. Težko, polno zelenje poletnega parka, posejano s plavimi točkami ozona brez barv in upanja, v vizijo konca sveta, pred katerim nas svarijo futurologi.

Upajmo, da bo zmagal razum in ljubezen do narave, do lepote, ki nam jih podarja, do dobrin, od katerih

živimo. In če se nočejo spametovati le trenutnim potrebam vdani posamezniki, je naša dolžnost in še posebej dolžnost umetnika, ki se je že od nekdaj kot nekak ljudski tribun zavzemal za življenjsko pomembne ljudske potrebe in želje, da razprši mrak, v katerega nas peha sodobna civilizacija. Prav temu namenu želi služiti tudi Fuggerjeva razstava.

Akademski slikar Danijel Fugger je po rodu iz Domžal. Na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani je diplomiral pri prof. Antonu Gojmiru Kosu, pri katerem je končal tudi mojstrsko specialko.

Deset let se je študijsko izpopolnjeval in umetniško deloval v Franciji, Italiji, Nemčiji in Švici.

L. 1975 je uredil spodnje prostore graščine v Dolu in v njih postavil zanimivo razstavo z naslovom Prostor in slika.

Pripravil je številne samostojne razstave in sodeloval na mnogih skupinskih likovnih prireditvah doma in v tujini. Za svoja dela je prejel vrsto nagrad in priznanj.

Cene Avguštin

NA TISOČE V ENIH SANJAH

tisoče mravelj
poteptanih
pod tvojimi stopali

tisoče minut
osedlanih
v tvojih dneh

tisoče kletev
iz hrupavega goltanca
odlomljenih

tisoče kapelj znoja
v zidove zgradb
vgrajenih

tisoče dobrih idej
v globini pozabljenja
izgubljenih

v samski sobi
se je v enih sanjah
zbralo

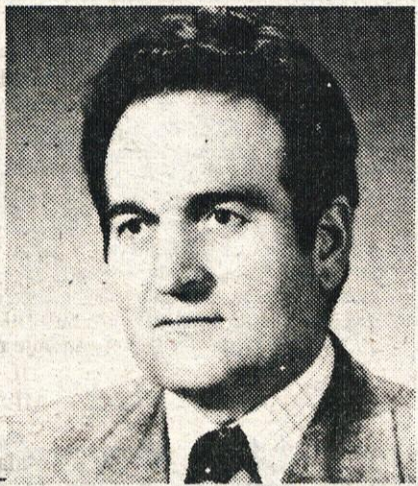
a ko si oživetih jih hotel
časa je bilo za vse
premalno.

Jure Drlječan

Izbrala: Cveta Zalokar-Oražem

Dober dan, domžalski občan:

Dr. Velimir Vulikić

Velimir Vulikić, Domžalčan mu pravijo kar Veljko, je stomatolog — podpolkovnik v pokojju. Dolga leta — pravzaprav že 32 let je Domžalčan, to pa je tudi obdobje, da so ga tudi najbolj trdovratni ali zagriženi Domžalci že priznali za svojega. Pred nedavnim je na Vojnomedicinski akademiji v Beogradu opravil doktorsko disertacijo na temo zgodovine partizanskega zobozdravstva v Sloveniji.

Kako ste, Veljko, po dvanajsetih letih, odkar ste Domžalčan?

Res je, toliko časa sem že v Domžalah. Do leta 1952 sem služboval v JLA kot zobozdravstveni delavec obmejnih enot. Tedaj sem prišel v Domžale, poročil sem se, ustvaril družino. Hčerka Melita je profesorica geografije v Stični, sina Borisa pa imamo trenutno tam, kjer se služi domovini.

Navada je, da se v kratkem pogleda na prehojeno življenje, delo ...

Doma sem v Vitimirici, v neposredni bližini Peči, v družini osmero otrok petih bratov in treh sester. Takoj po končani gimnaziji v Peči l. 1947 sem se vključil v šolanje v JLA, koder sem deloval na različnih stomatoloških zadolžitvah. Šolanje na stomatološki fakulteti sem sklenil 1963 v Ljubljani, magisterij pa leta 1971 na VMA v Beogradu. Doktorsko disertacijo sem opravil v mesecu maju letos. Tako sem bil v letih 1967-1976 načelnik stomatološkega oddelka vojne bolnišnice Mladika v Ljubljani. Ves čas, kjerkoli sem delal, sem pa tudi pisal ...

Predstavite nam to delo ...

Največ časa sem posvetil zgodovini partizanskega zobozdravstva, pravzaprav polnil 12 let dela. V tisku založbe Partizanska knjiga je rezime tega dela in zbiranje monografije „Zobozdravstvena služba v NOB na Slovenskem“. Poleg tega sem zbral tudi celotno Biblioteko partizanskega zdravstva na Slovenskem, ki je tudi že oddana v tisk in bo izšla kot dodatek k 4. knjigi Zbornikov podatkov in dokumentov sanitetne službe NOV in POS.

Toliko časa ste posvetili raziskovanju zgodovine partizanskega zobozdravstva. Predstavite nam jo v kratkem ...

V arhivih Instituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani sem v 67 fasciklih sanitetne službe zbral okoli 400 dokumentov, ki osvetljujejo partizansko zobozdravstvo, na volji so mi bila pričevanja še živečih zobozdravstvenih partizanskih delavcev. Zelo shematičen in nepopoln poskus prikaza začetkov partizanskega zobozdravstva pa bi lahko strnil takole:

V začetku vojne je bilo na Slovenskem okoli 150 zobnih terapevtov, ki so že v predvojnem času opravljali zobno prakso v večjih mestih in vidnejših naseljih, kjer je bila kupna moč občanov največja. Med zobozdravstvenimi delavci so bili v večini zobozdravniki, ki so kreirali politiko zasebne zobozdravstvene službe. Prva partijska celica zobozdravstvenih delavcev (zobnih tehnikov) je bila ustanovljena 1938 v Ljubljani, iz katere so dejansko izhajali organizatorji

partizanskega zobozdravstva. Leta 1941 je bil ustanovljen „Matični odbor zdravnikov OF“ v Ljubljani. V njem so bili preko dr. Franca Čelešnika zastopani tudi zobozdravniki. Leto pozneje je bila ustanovljena organizacija OF dentistov in zobnih tehnikov, naloga vseh teh pa je bila, da pripravljajo kader in materialno osnovo za njihov odhod v partizanske enote. To so bili prvi začetki. Tak je konec maja 1942 po nalogu KPS in OF odšel v partizane na Dolenjsko dentist Avgust Zupet — Jerič, ki je 15. junija istega leta organiziral prvo zobno ambulanto v slovenski partizanski vojski in sicer v I. sanitetni postojanki v Kočevskem Rogu.

Naloga te zobne ekipe (naziv Zobna ambulanta ni ostajal) je bila zdravljenje zob ranjencem in bolnikom v sanitetnih postojankah, poznajši Slovenski centralni vojnopartizanski bolnišnici in bolnim bolnikom bližnjih partizanskih enot.

Tej prvi zobni ekipi se je pridružila še ena v Gorjanskem bataljonu na Gorjancih. V naslednjem letu se je oblikovala še ena zobna ekipa v Dolomitskem odredu.

V naslednjem obdobju delovanja partizanskega zobozdravstva od kapitulacije Italije sept. 1943 do konca vojne je bilo ustanovljenih še 35 zobnih ekip, skupaj torej 38 zobnih ekip, poleg njih pa je v teh zobnih ekipah delovalo nad 40 pomočnikov, ki so bili zobni tehniki, zobne asistentke, največ pa navadni borci. Slovenci — zobozdravstveni delavci — so delovali tudi izven Slovenije in sicer v bazi NOVJ v južni Italiji, na sremški fronti in v Dalmaciji. V slovenskem zobozdravstvu so sodelovale tudi druge narodnosti kot npr. Rusi in

Italijani. Od omenjenega števila sta v NOB padla dva dentista in dva pomočnika borca. Če bi želeli prešteti žrtve med vsemi zobozdravstvenimi delavci, ki so padli v NOB in bili žrtve fašističnega terorja ali drugače sodelovali v odporu, OF in drugod, je bilo to število 18.

To je torej kratek opis pogojev delovanja partizanskega zobozdravstva. Kaj še pripravljate?

Tekom let se je nabralo ogromno gradiva, ki služi kot imenitna osnova za literarno obdelavo. Tu gre tako za dogodke iz zobozdravstva ali iz okolij, od koder so ljudje izhajali. Nekaj izkušenj s tega področja že imam, snov je zanimiva, bomo videli.

Kaj je ob tem opravljenem delu vaša temeljna želja?

Zdravje zob pomeni ogromno za borbena pripravljenost posameznika-borca, četudi se tega ne zavedamo dovolj, v še manjši meri pa ukrepamo, da bi za vse priskrbeli ustrezno varstvo. Vsem pa je znano, da zdravje zob močno vpliva tudi na splošno zdravstveno stanje. Naša naloga vseh zobozdravstvenih delavcev je, da opozorimo na to veliko odgovornost, ki jo v obrambnih pripravah nosimo do te specifične pa zelo pomembne oblike skrbi za zdravje borcev. V bistvu gre za prelamljanje dosedanje miselnosti in prav ta prelom z dosedanja miselnostjo lahko pomeni izhodišče za rezimiranje vojnih stomatoloških izkušenj.

Aplikacije teh izkušenj in vključitev strokovnih in tehnoloških dosežkov bo osnova za izdelavo vojne stomatološke doktrine. Kako pa je danes? Zdravstveni domovi zvečine nimajo kompleta za izredne pogoje delovanja njihove zobozdravstvene službe, vse sloni na prilaganju sedanjim pogojem, kar ni ustrezno. Tehnološkim, sicer normalnim bonitetam (tekoči vodi, elektriki in drugemu) se je v izrednih pogojih ali vojnih razmerah treba odpovedati, zato se sklicujoč na naša vojna izkustva sprašujem, ali je vključevati jih v obrambne priprave smotno.

Pripravili ste tudi nekaj razstav o vsem tem ...

Razstavo o partizanskem zobozdravstvu v NOB na Slovenskem junija 1984 v Lipici ob priliki zborovanja slovenskih zobozdravstvenikov. To isto razstavo bomo prikazali oktobra letos v Rogaški Slatini ob priliki zborovanja slovenskih zobozdravstvenih delavcev, kjer bom tudi predaval o partizanskem zobozdravstvu. Redno poročam o delu skupnosti zobozdravstvenih delavcev v NOV in POS in znanstvenega društva za zgodovino zdravstvene kulture Slovenije, kjer sem tajnik v TV-15, v Zdravstvenem vestniku, v Zobozdravstvenem vestniku in drugod. Skušam pa delovati tudi v naši KS Slavka Šlandra v Domžalah.

Prosti čas, tega sploh še kaj ostane?

Bolj malo. Pa ga skušam preživeti zdravo. Čim več se gibljem, živim v naravi na Trojici, kjer za hobi malo kmetujem in kjer skušam biti skratka koristen na zdrav način, ki mi zelo ustreza.

Matjaž Brojan

ZVEZA KULTURNIH ORGANIZACIJ SLOVENIJE

RAZPISUJE

V sodelovanju z družbenopolitičnimi skupnostmi in organizacijami v občinah, kjer bodo organizirana srečanja, in v Gradišču v Slovenskih goricah, RS ZSS, RK ZSMS, tednikom Mladina, revijo Antena, časopisom Kmečki glas in Društvom slovenskih pisateljev:

13. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov

Območna srečanja bodo potekala jeseni in pozimi 1984/85 v Ljubljani, Izoli, Mariboru, Ravnah na Koroškem, Škofji Loki, Krškem in Titovem Velenju.

Sodelujejo lahko pesniki in pisatelji začetniki, ki svojega dela še niso izdali (razen v samozaložbi) v knjižni obliki in še niso bili uvrščeni med najboljše v dosedanjih zaključnih republiških srečanjih pesnikov in pisateljev začetnikov.

Avtorji lahko sodelujejo z literarnimi pripetkami v slovenskem jeziku, ki morajo biti napisani s pisalnim strojem.

Organizatorji bodo upoštevali prispevke vseh vrst proze, poezije in dramatike:

- črtice, novele, satire, humoreske, romane;
- pesmi, epigrame, basni, aforizme;
- dramska besedila, dramske prizore, skeče, enodejanke, tragedije, groteske, TV igre, TV nadaljevanke, filmske scenarije, scenarije za proslavo;

- kritične prispevke, eseje z vseh področij umetnosti, kulturnega in družabnega življenja: kritike, eseje, družbeno angažirana razmišljanja.

Svoje prispevke naj avtorji pošljejo v treh izvodih, označijo naj jih s šifro, ne s pravim imenom. Poslanim tekstom s šifro naj priložijo zapečaten ovojnik s podatki: ime in priimek, točen naslov, izobrazba, poklic, starost in šifra.

Vse poslano prispevke odstopijo avtorji za morebitno objavo brezplačno. Organizatorji bodo objavili dela izbranih avtorjev (območnih srečanj oziroma republiškega srečanja) na način in v obsegu, ki bo ustrezal gmotnim in organizacijskim možnostim.

Tričlanske žirije (imenoval jih bo organizator območnega srečanja) bodo med pravočasno prispelimi prispevki s svojega območja izbrale najboljše avtorje za nastop na območnem srečanju. V primeru, da bo število uvrščenih v zaključno srečanje presegló organizacijske zmogljivosti gostitelja, si odbor za literarno dejavnost pri ZKOS, upoštevajoč izključno kvaliteto, pridruže pravico zadnjega izbora.

Prispevke pošljite najkasneje do 30. septembra 1984 na naslov: Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Ljubljana, Kidričeva 5, za 13. srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov.

Morebitne dodatne informacije dobite na naslov: ZKO Slovenije, Ljubljana, Kidričeva 5, (tel. 061/211-828, interna 18).

Odbor za literarne dejavnosti pri ZKOS

Obvestilo kmetom in ostalim družinskim članom, ki delajo na kmetiji:

Konec meseca zadnji rok za kmetijsko zavarovanje

30.9.1984 poteče zadnji rok za prijavo v pokojninsko in invalidsko zavarovanje za združene kmete.

Za združene kmete—kooperante iz 10. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, bo prijave opravljala Kmetijska zadruga Emona Domžale, Kidričeva 14, za ostale kmete iz 11. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju pa Občinska zdravstvena skupnost Ljubljanska 70, Domžale.

Ob prijavi mora kmet prinesiti naslednje dokumente:

- delovno knjižico
- zdravstveno knjižico
- zdravstvene knjižice za družinske člane
- preostale dokumente za družinske člane (za ženo poročni list, za otroke rojstne liste).

Zavarovalci se lahko v letošnjem letu odločajo za naslednje zavarovalne razrede:

I. letna obremenitev	13.836 din
II.	16.603 din
III.	19.371 din
IV. izenačenost pravic z delavci	23.524 din
V.	27.674 din
VI.	32.994 din

Poleg prispevka za pokojninsko invalidsko zavarovanje pa morajo zavarovalci plačevati še prispevek za zdravstveno zavarovanje v višini 26 % od letnega prispevka za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

KS Vrhpolje — Zalog:

Več znanja, da bodo pripravljene — če bo treba

Člani različnih sestav civilne zaščite v KS Vrhpolje-Zalog se izobražujejo in zadržujejo, da bodo v primeru potrebe pripravljene...

V KS Vrhpolje-Zalog je v razne enote civilne zaščite vključenih 82 pripadnikov in pripadnic, od tega največ žensk — mladih, ki „pokrivajo“ celotno območje krajevne skupnosti. Razporejene so v enote prve medicinske pomoči, veterinarsko enoto, enoto za odstranjevanje ruševin, gasilsko enoto in v komisijo za socialno delo. Tečaje za prve medicinske pomoči so večinoma opravile pripadnice CZ, medtem ko ostale enote teh tečajev še nimajo.

Jože GRČAR, Selo št. 11, vratar, zaposlen pri „Meso“ Kamnik-Domžale:

Sem član ekipe PMP v KS Vrhpolje-Zalog. Leta 1971 sem opravil 48 urni tečaj, druga 40-urnega leta 1979, leta 1981 — 40-urnega in sicer za pomožnega bolničarja. Ti tečaji mi zelo koristijo v vsakodnevni službi. Znanje, ki sem ga pridobil, mi je dobrodošlo.

Predlagam, da bi se naj tečaje pripravljalo vsako leto v zimskem času, pa tudi več naj bi bilo praktičnega dela. Vsak pripadnik CZ naj bi imel za sabo potreben tečaj, saj bo le takrat uspešno opravljal svoje dolžnosti. Za tekmovanja, ki jih organizira vsako leto občina za pripadnike enot PMP in gasilske enote, naj bi predhodno izbrala najboljše vsaka krajevna skupnost, le tako bodo uspehi boljši.

Jožica KUNAVAR iz Sp.Tustanja št. 22, prodajalka, zaposlena v trgovskem podjetju „Napredek“ Domžale:

Sem članica enote prve medicinske pomoči v KS Vrhpolje-Zalog. Leta 1983 sem obiskovala 40-urni tečaj, katerega sem uspešno opravila in sicer sem usposobljena za pomožnega bolničarja. Tečaj mi bo koristil tako doma, v službi, na cesti, saj imamo za to sedaj potrebno znanje, ki ga bom uporabljala tudi v KS, če bo to kdaj potrebno. Letos sem se udeležila tekmovanja v Domžalah. Tekmovalo nas je šest, vendar nismo dosegli dobrega mesta. To pa zato, ker pred nastopom ni bilo potrebnih vaj. Zato predlagam, da bi v prihodnje na tekmovanja pošiljali res pripravljene tekmovalce.

Milena PETERKA, Zalog pod Trojico št. 10, šivilja, zaposlena v tovarni „Universale“ Domžale:

Vključena sem v enoto prve medicinske pomoči, od koder so me leta 1983 poslali tudi na tečaj. Veliko smo se naučili in to znanje sedaj v praksi tudi uporabljamo, najbolj pa seveda v primeru, če bi nas doletela nesreča ali vojna nevarnost. Bilo bi namredno koristno, da bi te potrebne veščine obvladalo čimveč občanov. Prvič sem se udeležila tudi kakšnega tekmovanja. Pokazati nam je bilo treba, kako pomagamo utopljenju. Sicer smo to napravile, pa vendar slabše kot če bi doma vadile, kot so druge tekmovalke. V prihodnje predlagam, da te oblike izobraževanja organiziramo v zimskem času.

Anketo pripravil: Jože NOVAK

mesecev delovne dobe, da bi si pridobili višjo pokojninsko osnovo imajo možnost dokupa let za cca 42.000,00 din za eno leto. Pri dokupu let potrebujejo naslednje dokumente: potrdilo Uprave za družbene prihodke, delovno knjižico, potrdilo, da se je ukvarjal s kmetijstvom (Občinski komite za planiranje in družbeno-ekonomski razvoj), potrdilo Občinske zdravstvene skupnosti, da je bil starostno zavarovan.

Preden začnejo kmetje upravičenci urejati svoje pravice do starostnega zavarovanja, morajo dvigniti delavsko knjižico na Sekretariatu za kadrovske zadeve Domžale, Ljubljanska 94, za katero morajo predhodno predložiti sledeča dokumenta:

- veljavno osebno izkaznico, na kateri mora biti tudi matična številka občana
- spričevalo o zaključeni šoli, vkolikor ima upravičenec dokončano šolo.

Delovno knjižico upravičenci prejmejo proti plačilu 85,00 din.

Pohitite, zadnji september je skrajni rok za ureditev pravic do kmetijskega zavarovanja.

Za varno pot otrok v šolo in iz nje

Krajevna skupnost in komite za splošno ljudsko obrambo in družbeno samozaščito opozarjata vse udeležence v cestnem prometu in starše otrok—šolarjev, da poskrbijo za varnost njihovih otrok na poti v šolo in domov.

V ponedeljek dne, 3. septembra so se ponovno odprla šolska vrata, pred tem pa je v občini in Krajevni skupnosti stekla široka akcija za zagotovitev varnosti naših šolarjev. Voznike motornih vozil želimo opozoriti na previdno vožnjo zlasti v bližini šole, avtobusnih postajališč in seveda v naselju.

Šolarje opozarjamo na nujnost nošenja kresničke, ki pomeni večjo varnost na cesti, zlasti v mraku in temi.

Voznikom priporočamo pravočasno uporabo zvočnega signala zaradi opozarjanja otrok o avtomobilu na cesti.

Starše opozarjamo, da naj ne puščajo otrok kolesarjev na cesto z neopremljenimi kolesi. Brezhibnost koles bodo pregledovali miličniki Postaje milice Domžale.

Jože NOVAK

Nasveti za pridelovanje ozimnega žita

Bliža se jesenska setev ozimnih žit, zato bi vas radi opozorili na pravilno agrotehniko pridelovanja ozimnih žit.

1. Priprava zemlje
Oranje vsaj 14 dni pred setvijo, posebno na težjih tleh, da se zemlja sesede.

2. Gnojenje
Z NPK z malo količino dušika, skupaj 30 kg/ha. V primeru gnojenja s hlevskim gnojem damo samo PK v obliki mineralnih gnojil.

3. Setev
Od 25. septembra do 20. oktobra, odvisno od mikroklima in vremena, izključno kupljeno razkuženo seme, obvezno testiramo sejalnico in se držimo navodil o gostoti setve 50-600 kaljenih zrn/m².

4. Sorte
- a) zelo intenzivne — le za dobra rastišča: nizija: resnica, nizka, rana, I. kvalitetni razred
baranjka: nizka, rana, II. kvalitetni razred
mačvanka: srednje visoka, srednje rana, I. kval. razred
superzlata: nizka, srednje rana, III. kval. razred
zlatoklasa: nizka, srednje rana, III. kval. razred
dika: nizka, srednje rana
 - b) srednje intenzivne sorte za ostala rastišča: banija: srednje rana, srednje visoka, II. kvalitetni razred — resnica
Jugoslavija: srednje rana, visoka, I. kvalitetni razred
Balkan: srednje pozna, visoka, I. kvalit. razred.

Priporočene sorte rži: med sortami ozimne rži velja priporočiti sorto DANKO, ki je dobro odporna proti poleganju in daje velik pridelek zrnja (več kot 4,5 t/ha).

- Priporočene sorte ozimnega ječmena:
- NS 27: srednje ran, večvrstnik, primeren zlasti za osrednjo Slovenijo
 - NS 293: srednje ran, dvovrstnik, primeren za vzhodno Slovenijo
 - VEGA: srednje ran, večvrstnik, primeren za osrednjo Slovenijo

5. Jesensko zatiranje plevelov:
Zelo priporočljivo tretiranje jeseni, takoj po setvi, pred vznikom pšenice (žit) z Dicuran 50 FW 3 do 4 l/ha — zatire travnate in nekatere širokolistne plevelove.

6. Prvo dognojevanje ob koncu zime:
Dognojemo z NPK toliko, da pridemo 50 do 75 kg čistega N/ha, odvisno od intenzivnosti sorte ter od prezimivte. Bolj intenzivnim in slabo prezimnim posevkom damo več N in če je bilo jeseni danega dovolj P in K, damo samo N (urea, KAN).

7. Spomladansko zatiranje plevelov:
Če je potrebno (pri višjih sortah) kombiniramo tretiranje z rastnim regulatorjem Stablanom — Aniten DS 2,5 l/ha — deluje proti večina odpornim širokolistnim plevelom (tudi proti smolencu)

— Dicuran 50 FW 3 do 4 l/ha: če ga nismo dali jeseni, spomladi zatire travnate plevelove in v dovolj rani fazi tudi smolencec in mrtvo koprivo ter zebrač

- Dicofluid MPC 41/ha: zatire večino odpornih širokolistnih plevelov
- Lentagran WP 3 l/ha: tudi proti večini odpornih širokolistnim plevelom in drugi. Obvezno se držati predpisanih navodil! Ne škropiti v vetrovnem in mokrem vremenu, 6 ur po škropljenju naj ne dežuje. Škropivom dodamo Stablan ali Cicocel 1 do 1,2 l/ha (rastna regulatorja). Pšenica naj ima v času tretiranja 2 do 3 stranske poganjke

8. Drugo dognojevanje:
Pri 2. kolencu pšenice 50 do 75 kg N/ha (urea, kan). Posevke je potrebno opazovati zaradi pojava pepelaste plesni ali rje. V primeru pojava boleznih škropimo z Bayletonom WP—25, 0,5—1,0 kg/ha.

9. Škropljenje s fungicidi in insekticidi — sredstva za zaščito pred boleznimi in škodljivci za zavarovanje klasa in zgornjega lista pšenice

Ob pojavu klasa (če ni prej potrebno) škropimo:

- TIL T 0,5 — 1,0 l/ha ali
- Bayleton 0,5—1,0 kg/ha.

V primeru pojava listnih uši in žitnih strgačev ter stenic združimo to škropljenje tako, da primešamo enega od insekticidov (sredstva za uničevanje škodljivcev):

- Basudin WP : 1 kg/ha K = 42 dni
- Polimat: 1,5 l/ha K = 28 dni
- Metasystox: 1,01 l/ha K = 21 dni
- Lebaycyd: 1,5 l/ha K = 35 dni
- Actellic: 1,5 l/ha K = 14 dni
- Talcord: 0,25 l/ha K = 28 dni
- Decis: 0,5 l/ha K = 28 dni

K = karenca = doba strupenosti

10. Količina potrebnega semena/ha
— za setev pšenice rabimo okoli 250 kg semena/ha
— za setev rži rabimo okoli 200 kg semena na ha
— za setev ječmena rabimo okoli 160 kg semena na ha.